JURNALUL® S.F.

Premiul Convenţiei Europene de SF

EUROCON

Anul V Nr. 168; 28 Mai - 3 Iunie

Săptămînal de cultură

SF, HORROR ŞI FANTASY

Medalion

A. R. Morlan

Medalion

Cătălin Sandu

Scriitoarea americană a acordat un interviu în exclusivitate pentru JURNALUL SF

Cătălin IONESCU

Isaac ASIMOV

Florin MUNTEANU

Special

NOVA 5,5

Dan DOLGHIN
Dimitrie LUPU
Mirel FLORICICĂ
Bogdan DRUGAN
Dragoş PALADE

ANTICRITICA

Episodul 16: Calculatoare, postmodernism şi responsabilitate

Cătălin IONESCU

Domnul Voicu Bugariu, în diatriba domniei sale din revista *Anticipaţia* numărul 532, acordă ceva mai mult de jumătate de spaţiu editorial persoanei mele. Avînd în vedere faptul că nivelul este descalificant pentru semnatarul acelor rînduri, că ideile emise se contrazic exact în paginile aceluiaşi material, nu ne propunem să continuăm această polemică care s-a transformat în cu totul altceva. În fond, *"Anticritica"* are şi alte lucruri de făcut decît să-i consemneze domnului Bugariu faptul că tot repetă în fiecare material din revista *Anticipaţia* că el este criticul literar profesionist. Oricum, eu vă invit pe dumneavoastră să citiţi materialul în cauză şi să judecaţi singuri.

În cele ce urmează, vom prelua o singură aluzie a lui V. Bugariu, aceea că "portretul sociologic" al aşa numitului "SF jockey" include faptul că acesta este posesor de PC. De altminteri, calculatorul a constituit de mai multă vreme un soi de cal troian pe teritoriul literar. Postmodernismul, în schimb, preia calculatorul ca aspect sine-qua-non al chiar texturii sale. Oare unde se află adevărul?

Materiale interesante legate de tema aceasta am primit tot de la domnul Ovidiu Bufnilă (apropo, *"Anticritica"* e datoare vîndută lui Ovidiul). Primul este semnat de Adrian Mihalache în paginile revistei *ARC* şi intitulat *"Realitate virtuală şi iluzie romanescă"*.

<<Orice translaţie semantică a cuvintelor este cel mai adesea simptomul unei modificări operate în imaginarul colectiv. Virtualul desemna, nu cu mult timp în urmă, posibilul, eventualul, potenţialitatea pură şi dezirabilă. Virtuală era imaginea închisă în blocul de marmură, pe care artistul trebuia să o facă să apară prin îndepărtarea materialului de prisos. Virtuală era ideea din spaţiul platonic, aşteptînd momentul cînd gînditorul ajungea să-şi înţeleagă misiunea: să o enunţe, să o articuleze, să o facă să răsune în spaţiul sensibil. A face perceptibil virtualul presupunea astfel o operaţie dură de renunţare la orice elemente de prisos, acţiune imposibilă în afara unui anumit tip de asceză.

Nimic din toate acestea în semnificaţia actuală a virtualităţii. Virtualul a devenit în zilele noastre i-realul, facticele, inautenticul, infiltrate în cotidian şi sărbătorite ca tot atîtea evaziuni "n'importe ou hors du mondę". Mutaţia de sens este strîns legată de dezvoltarea tehnologică. O tehnologie primitivă, manipulată cu stîngăcie umilă, se mulţumeşte să aducă la lumină o formă ascunsă sau să facă să se audă un mesaj dinainte înscris. Din contra, o tehnologie sofisticată, sigură pe posibilităţile ei, se încumetă să impună forme noi pe care le crează în conformitate cu propriile ei legi interne, fără a se sinchisi de păstrarea unor raporturi organice cu realitatea.

Istoria contemporană a arătat clar că tehnologia, ca instrument al politicii, a eşuat în tentativa sa de a crea o ambianţă civică armonioasă. Dimpotrivă, lăsată în voia ei, a inventat "realitatea virtuală", copie ameliorată a realităţii, veritabilă "lume mai bună" care face să păleasca toate utopiile inventate de cei cufundaţi cu nasul în cărţi.>>

Adrian Mihalache îşi continuă argumentaţia vizavi de realitate virtuală şi iluzie romanescă dînd cîteva exemple inspirate de filmul *"Anul trecut la Marienbad"*, de *"Solarisul"* lui Tarkovski şi de cartea lui Lem, ajungînd chiar la bătrîna Emanuelle care a descoperit "virtuţile bordelului virtual". Conducîndu-şi discursul prin *"Republica"* lui Platon, A. Mihalache constată mai apoi, citîndu-l pe Claudel, că "răul nu este totdeauna cert", poposind, în cele din urmă, pe coordonatele ficţiunii literare, pentru a concluziona în încheiere:

<<Spaţiul romanesc şi spaţiul virtual se aseamănă prin modul de producere: declanşarea mecanismelor reprezentaţionale de către o succesiune de cuvinte. Ficţiunea elementară, destinată consumului, oferă un spaţiu al iluziei perfect congruent cu cel al realităţii virtuale şi, ca şi acesta, rarefiat, lipsit de substanţă. Romanul în afara seriei utilizează aceleaşi mecanisme de producere a spaţialităţii, dar porneşte de la alte unităţi constructive (elemente de discurs, nu personaje) şi dereglează în mod controlat operaţiile de asamblare, astfel încît, sacrificînd continuitatea iluziei, să adăpostească sub aparenţele liniştitoare ale unui univers deja vu jocurile pîlpîitoare ale hazardului care se calculează fără a putea fi dominat.>>

În concluzie, realitatea virtuală este, în mod paradoxal, limitată de însăşi substanţa ei în expansiune, în timp ce realitatea romanescă subliniază consistenţa propriei identităţi prin discontinuitate, ne arată Adrian Mihalache. Deci realitatea virtuală este încă departe de artă. Cît de departe? Nimeni nu poate preciza. Cert este însă un lucru: că discursul asupra artei nu mai poate ignora existenţa calculatoarelor. Nimeni nu spune că rolul acestora trebuie exacerbat; dar nici nu se mai poate întoarce capul, cu dezgust peiorativ.

Calculatorul există şi, deocamdată - referindu-ne doar la actul scrisului - a făcut un salt. În ce măsură viitorul artei va trece sau nu prin interiorul procesoarelor, lucrul acesta nu-i priveşte direct pe literaţi. Cert este, însă, că a folosi calculatorul nu înseamnă a fi nici postmodernist, nici altceva (acest altceva face trimitere la elucubraţiile lui Voicu Bugariu...). Spre exemplificare, în "cearta între moderni şi postmoderni" găzduită în paginile *României literare* numărul 9 din 1996, Ioana Pîrvulescu prefaţa grupajul de materiale al modernilor ca reacţie la *"Manifestul postmodernist"* publicat de Ion Manolescu într-un număr anterior, subliniind cu umor fin faptul că, din patru replici, trei au fost scrise la calculator. Mai departe, Ioana Pîrvulescu spune:

<<Cum materia primă a literaturii este cuvîntul, cu diferenţele ştiute faţă de materialul celorlalte arte, puţini oameni se gîndesc că evoluţia acesteia este totuşi şi o chestiune pur "tehnică": de la trubadurul care-şi cînta poemele la pana de gîscă bine ascuţită, de la copierea manuscriselor între zidurile mănăstirilor şi decorarea lor cu migăloase anluminuri şi pînă la primele tiparniţe, de la creion sau cărbune pînă la pix, de la maşina de scris mecanică la cea electrică şi, în sfîrşit, la calculator, literatura a depins întotdeauna şi de elemente extraliterare cu totul ignorate în judecarea ei. Dacă nu modifică în nici un fel valoarea unei cărţi, aceste elemente "tehnice" modifică cu siguranţă ceea ce Ion Manolescu numeşte "sensibilitatea" scriitorului (criticului) şi pot da naştere unor paradigme noi. Genul epistolar, de pildă, se va schimba radical datorită e-mail-ului, ceea ce nu înseamnă că scrisorile "electronice" sînt mai valoroase decît cele "tradiţionale". Trebuie însă să fii conştient de schimbare ca să-ţi afirmi opţiunea proprie. Poţi să-ţi trimiţi manuscrisele la editură scrise cu creionul, ca Peter Handke, şi să fii totuşi în viitorul literar al contemporanilor tăi. Problema este să-ţi găseşti formula proprie într-o lume primită de-a gata, cu idei primite de-a gata; lupta cu prejudecăţile se poate duce în numele altor prejudecăţi (adesea ignorate de "luptător")>>.

Aşadar, calculatorul, a fi sau a nu fi? Nu putem să nu ne întrebăm dacă, la inventarea maşinii de scris, scriitorii fundamentalişti n-au depîns, mai mult sau mai puţin pe faţă, moartea peniţei şi începutul erei vulgare a zgomotelor sacadate la fiecare literă... Oricum, calculatorul este şi rămîne o parte importantă a societăţii moderne, o parte pe care, din nefericire, lipsa de educaţie din societatea românească o transformă într-un duşman închipuit care pune şi el umărul, după putinţele lui, la instaurarea răului. În plus, calculatorul este prost văzut şi de mulţi intelectuali, care continuă să creadă că apropierea de literatură este incompatibilă cu domeniul rece şi ultracalculat al informaticii. Şi spun din nefericire pentru că multă lume nu înţelege încă, în ţara aceasta, că literele depuse, indiferent de procedeu, pe hîrtie nu au nici o responsabilitate; întreaga răspundere revine mîinii care a apăsat pe taste sau a înmuiat tocul în cerneală.

Dar aceasta este o responsabilitate care înspăimîntă atît de tare, încît este mult mai comod s-o ignori.

JURNALUL® SF

Acest săptămînal face parte din rețeaua națională a publicațiilor JURNALUL

Editat de SC JURNALUL SA

ISSN 1221-7875

Tiparul executat la

INTACT

JURNALUL SF este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET.

Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA PO BOX 33-35, telex 11995 Telefax 3129432 București - România Piața Presei Libere nr. 1

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

Adrian BĂNUȚĂ
(REDACTOR ȘEF)

Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ion BANU,
Ionuț BĂNUȚĂ,
Ladislau DARADICI,
Ștefan GHIDOVEANU,
Mihail GRĂMESCU,
Isabela ION,
Cătălin IONESCU,
Cristian IONESCU,
Pașadia MĂGUREANU,
Liviu RADU,
Mihai SAMOILĂ,
Don SIMON,
Cătălin TENIȚĂ,
Florin Mircea TUDOR
Laurențiu TURCU,
Horia Nicola URSU.
(REDACTORI)

ADRESA REDACȚIEI:
Șoseaua București-Ploiești, nr. 25-27, sector 1, București, Tel. 3129945; FAX 3129944

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată *Ionuț BĂNUȚĂ*

Culegere: *Alina LEON*

Corectură: *Pașadia MĂGUREANU*

Montaj offset: *Mariana SEBE, Silvana GREERE, Gigi MARCU*

Premiile singurului săptămînal de cultură SF din lume:

Convenției Naționale de SF 1993 - Ploiești

Convenției Europene de SF 1994 - Timișoara

Geovaly srl - București (activitate promoțională)

Convenției Naționale de SF 1994 - Baia Mare

...un profesor de colegiu folosește o povestire de-a mea într-un curs de literatură comparată

Un interviu cu scriitoarea americană A.R. Morlan, în exclusivitate pentru revista „Jurnalul SF"

Jurnalul S.F.

– D-ră Morlan, cititorii de SF din România vă cunosc destul de puțin, doar din cele cîteva povestiri apărute în revistele „Jurnalul SF" și „Porto-Franco" și antologia „Cavalerii Ordinului Galactic", publicată de Editura Albatros în 1995. Ținînd cont de faptul că o culegere din cele mai bune povestiri ale dumneavoastră așteaptă un editor român care nu crede în „moartea genului scurt", v-aș ruga să vă prezentați cartea de vizită cititorilor „Jurnalului SF".

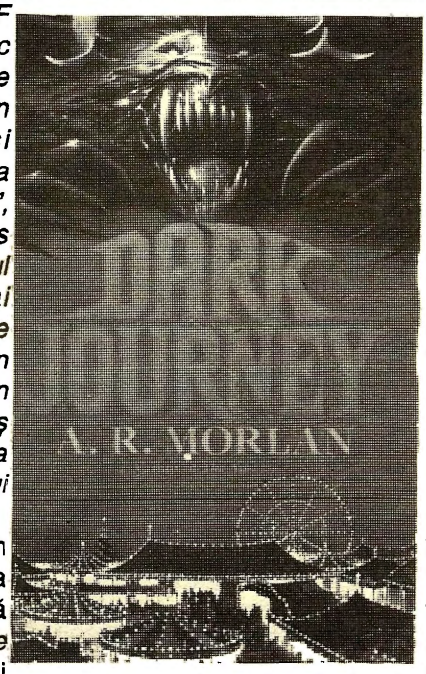

– Am debutat acum doisprezece ani, în revista *„Night Cry"*, cu o nuvelă numită *„Cu patru zile înainte de căderea zăpezii"*. Deși revista a avut o viață scurtă (1984-1987), aproape fiecare număr a găzduit cîte o povestire de-a mea. Bineînțeles că în acest răstimp am colaborat și cu alte reviste. Interesant este însă că un redactor al editurii Bantam Books m-a întrebat dacă aș vrea să scriu un roman bazat pe personajele din povestirile mele. Am răspuns afirmativ, mai ales că, de cîțiva ani, chiar lucram la un roman. Pînă la urmă i-am supus atenției două romane - *„Amuleta"* și *„Călătorie întunecată"* - care au apărut aproape simultan în 1991.

– Ați mai publicat vreun roman de cinci ani încoace?

– Nu, deși am mai scris unul, agentul meu literar tocmai încearcă să-i găsească un editor. Dar, ca să vă spun drept, nu-mi prea place să scriu romane. Cred că temperamentul meu se potrivește mai mult cu cerințele genului scurt. De altfel, povestirile mi-au adus mai multe satisfacții decît romanele.

– Ați putea enumera cîteva dintre ele?

– În ultimii trei ani, cîteva din povestirile mele au fost incluse într-o antologie anuală numită *„The Year's Best Fantasy & Horror"*. Editorii aceleiași antologii mi-au trecut multe din povestiri pe listele de onoare pe care le întocmesc la fiecare sfîrșit de an. În plus, pînă acum mi-au apărut povestiri în peste 50 de reviste și antologii, atît în SUA cît și în Germania.

– SF-ul este singurul gen de literatură pe care îl abordați?

– Nu, mă simt atrasă în mod egal și de alte genuri: „horror", „fantasy" și „erotică".

– Aveți vreo temă preferată pe care o tratați cu mijloacele specifice fiecărui gen abordat de dumneavoastră?

– Am mai multe. Majoritatea povestirilor mele se axează pe psihologia membrilor comunităților mici sau vizează semialienarea resimțită de persoane născute în mici așezări, dar nevoite să trăiască în aglomerări urbane. Multe din personajele mele sînt victime ale abuzurilor celor din jur sau, la rîndul lor, îi transformă pe ceilalți în victime. De asemenea, am tendința de a alege aceleași ocupații pentru personajele mele: literatura, pictura... Sînt licențiată în istorie și teatru, de aceea elementele istorice și teatrale au o mare importanță pentru mine. Îmi place să pornesc și de la personaje reale, „cunoscute": Jim Morrison, Marilyn Monroe, Andy Warhol, Georgia O'Keeffe, Buddy Holly... care provoacă o reacție aproape universală în rîndul cititorilor.

– Avînd în vedere formația dumneavoastră umanistă, colaborați cu alți scriitori în conceperea povestirilor SF?

– Am scris cîteva povestiri împreună cu John S. Postovit. John este licențiat în fizică și, de cîte ori scriu o povestire SF „hard", încearcă să dea ideilor mele o tendință științifică. James B. Johnson este un alt colaboratôr de-al meu. Amuzant este că niciodată nu i-am întîlnit personal pe cei doi - ne înțelegem numai prin scrisori!

– Care este satisfacția cea mai neașteptată a carierei dumneavoastră?

– De curînd, un redactor al revistei *„Worlds of Fantasy & Horror"* m-a anunțat că un profesor de colegiu folosește o povestire de-a mea într-un curs de literatură comparată. De asemenea, acum cîteva zile am primit o revistă școlară în limba engleză care apare la Galați - se numește „The Blue Danube" - în care este inclusă și una dintre povestirile mele. Citind revista, am avut plăcerea să constat că articolele, poeziile și scurtele povestiri ale elevilor sînt scrise cu mult talent, ceea ce mă face să privesc cu încredere viitorul literaturii.

D-ră Morlan, în numele cititorilor revistei „Jurnalul SF" vă mulțumesc pentru acest interviu și vă doresc o cît mai îndelungată carieră „românească".

A consemnat Petru Iamandi

A. R. Morlar
Cea mai frumoasă femeie din lume

„Unde m-am născut, unde şi cum am trăit este lipsit de importanţă. Ce-ar trebui să intereseze este ce-am făcut acolo unde am trăit."
Georgia O'Keeffe[1]

Arcuri din os, albe, găurite, mîncate de vreme, alături de pereţii ruginiţi, poroşi, pe un cer albastru, mereu schimbător în albastru, şi oasele mici se-alătură pietrelor şlefuite de vînt, împestriţînd nisipul mişcător de dedesubt... avînd în spate îndepărtatul Pedernal, ea s-a contopit cu Arta...

*

La fel ca Georgia O'Keeffe înaintea mea, şi eu am sfîrşit prin a fi dezamăgit de Wisconsin, statul în care m-am născut. Influenţat de mentorul meu spiritual, şi eu mi-am declarat disprețul faţă de contururile uşor vălurite, mereu nesigure ale ţinutului şi faţă de pata şovăielnică de verde şi cafeniu din depărtare. Să *pictez* asemenea peisaje? *Eu?* O singură privire aruncată tablourilor „Colină roşie cu scoică albă" sau „Pelvis cu Pedernal", amîndouă de O'Keeffe, mă dăduse gata; ca să nu mai pomenesc de pliantele ademenitoare primite de la Biroul de Turism din New Mexico.

Aşa că am plecat de acasă cu ustensilele de pictat într-o valiză şi garderoba mea veche într-un sac de marinar, în căutarea locurilor care o inspiraseră pe cea mai frumoasă femeie din lume să creeze cele mai reuşite opere de artă pe care le văzusem în viaţa mea - aşa cum ea însăşi declarase cîndva: „Dumnezeu mi-a spus că, dacă pictez muntele acela îndeajuns, ar putea deveni al meu".

O'Keeffe se referea la îndrăgitul ei Pedernal, muntele acela teşit, nu departe de Ghost Ranch, dar, pentru mine, „muntele acela" era *tot* ceea ce eu demult numisem „ţinutul Georgiei". Tigvele de vite albite de soare şi stîncile spălăcite, vîrstate. Colinele trandafirii acoperite cu pîlcuri de pini. Colinele, stîncile şi terasele străbătute de văioage privite îndelung de Georgia (mai tîrziu de Georgia şi Juan, însoţitorul ei), în căutarea *Artei* ascunse acolo. O'Keeffe descoperise acea *Muză* amăgitoare în acest loc arid, cald, plin de muzică şi culoare, cu aer curat, pur, iar eu eram decis să găsesc Arta tot acolo.

Din păcate, nu numai că am ratat ocazia de a-mi întîlni mentorul (marea doamnă murise cu cinci luni înainte de sosirea mea), dar, după cum am fost nevoit să recunosc cu amărăciune, deşi trecuseră şase luni de cînd îmi începusem noua viaţă în New Mexico, într-un fel sau altul nu reuşeam să mă întîlnesc nici cu Arta.

Pentru mine, lutul roşu ars şi ocrul nu arătau decît ca... nişte bobiţe de lut; roşu şi ocru aruncate pe o pînză neîntinsă îndeajuns. Tablourile despre care îmi închipuisem că erau o reprezentare inedită a ţinutului Georgiei meritau atenţie numai cînd stăteau expuse deasupra maşinii de gătit, pătate de grăsime, în cîrciuma la care lucram. Şi tablourile acelea erau expuse doar fiindcă le agăţasem *eu* acolo. Pe şeful meu, cel care adăuga stropi de grăsime pe emailul alb, ciobit, al maşinii de gătit de cîte ori făcea un hamburger, nu-l deranjau eforturile mele de a-mi vinde tablourile. Cît timp vasele erau spălate, lui Duke nu-i păsa nici dacă îmi atîrnam tablourile în WC-uri, alături de automatul cu prezervative.

Venisem la cîrciuma lui Duke cu o grămadă de tablouri înghesuite în port-bagajul Volvo-ului meu atins de rugină (deşi cumpărat în Taos, filigranul de rugină demonstra că fostul stăpîn locuia mai la nord, unde clima nu era atît de uscată, iar şoselele erau deseori presărate cu sare); în afară de vaga speranţă că proprietarul mă va lăsa să-mi vînd tablourile acolo, nu vroiam decît o ceaşcă cu cafea şi un loc în care să mă uşurez. Mă ferisem să folosesc drumul de ţară dintre Talpa şi Pilar; mă treceau fiorii numai gîndindu-mă la şerpii cu clopoţei.

Dar, după a doua ceaşcă cu cafea apoasă, Duke - n-am aflat niciodată dacă numele acela de cîine era al lui sau doar adoptat - făcu o aluzie timidă, spunînd că firma lui avea nevoie de un nou strat de vopsea. O clipă, numai, am vrut să-l reped: „Domnule, eu sînt un *artist*", dar port-bagajul plin de tablouri bune, poate, pentru pereţii unui motel, mă făcu să mă răzgîndesc.

Firma lui Duke trebuia doar retuşată pe ici, pe colo; mai tîrziu, şeful îmi putea oferi o slujbă ca lumea. Numai că, de atunci, n-am mai făcut nici un tablou, la ce bun, şi aşa n-a mai rămas loc deasupra maşinii de gătit. Dar, de la fereastra mea, puteam vedea întreg deşertul şi nimic - nici lipsa talentului autentic, nici ocaziile ratate, nici măcar a ceva atît de intangibil încît pierderea semăna mai mult cu un oftat interior de uşurare (*nu-ţi face griji, Georgia, diletantul ăsta din Wisconsin n-o să-ţi fure tunetul deşertului)* - nu-mi putea răpi frumuseţea deşertului. E-adevărat, nimic nu putea face ca acelaşi deşert, acelaşi îndepărtat Pedernal să-şi abandoneze tainele penelului mereu înţepenit de vopsea, sau degetelor mele acum eliberate de vopsea, dar eu mă resemnasem în faţa a ceea ce nu putea fi.

Altcineva din Wisconsin ajunsese aici înaintea mea, cea mai frumoasă femeie creată vreodată de Dumnezeu pentru a-l zăpăci şi încînta pe bărbat (dacă ar fi să spun asta acasă, oamenii s-ar uita chiorîş la mine; în Wisconsin, pentru ca o femeie să fie considerată „frumoasă", trebuie să poarte bikini din velur şi fotografia să-i fie lipită pe spatele uşii... chiar şi fără slujba de la cîrciumă tot aş fi bucuros că am plecat).

Georgia pictase „muntele acela" pînă cînd Dumnezeu îi dăruise tot *deşertul* ăla blestemat. Şi cîştigase fiecare fir de nisip, fiecare fărîmă de os, strălucitoare ca soarele, probabil că, pentru totdeauna.

Pînă cînd la cîrciuma lui Duke sosi rivala ei, singura ei adversară *pe măsură.*

*

Crestăturile, ungherele întunecate din tigvă atrag întunericul şi se lipesc de el, lacom, iar locurile mîngîiate de lumina lunii lucesc şi mai tare în contrast cu întunericul, într-un moment de cea mai pură şi mai naturală Frumuseţe...

*

Duke îmi flutură ziarul în faţa ochilor şi întreabă: „West Salem, în Wisconsin... tu eşti de pe-acolo, nu?"

M-am şters pe mîini înainte de a lua ziarul de la el. Articolul intitulat „Victorie indiscutabilă" era de la AP[2]; citindu-l, m-am încruntat uşor, în vreme ce Duke mă urmărea cu ochii lui umezi şi jucăuşi.

Cînd aceiaşi ochi se aprinseră şi începură să joace în cap, mi-am dat seama că e timpul să-mi fac griji. Privirea aceea arhicunoscută, „treaba-asta-o-să-atragă-o-grămadă-de-turişti". Ca, de pildă, chestia cu „Un pui bine fript pentru-un bilet folosit" (copiii din mai multe oraşe învecinate se apucaseră să strîngă bilete de avion de prin lăzile de gunoi pentru a se alege cu puii promişi) şi buchetele de flori oferite de Ziua Mamei. Departe de mine gîndul de a-i reproşa să facă şi el ceva de care să se ducă vestea. Un pic cam departe de şoseaua principală, venind peste mînă turiştilor care se îndreptau spre Taos Ski Valley, Kit Carson Memorial State Park sau alte puncte de atracţie, cîrciuma lui Duke ducea o *mare* lipsă de clienţi. Şi, în timp ce citeam articolul, am simţit cum se pune la cale ceva serios.

Un comerciant de automobile Chevrolet şi un post de radio oferiseră o maşină unui ins care stătuse în picioare - nepunînd la socoteală scurtele pauze la cîteva ore - atingînd un Chevrolet Sprint cu ambele mîini mai mult decît oricare alt concurent. Da, e adevărat, la început toţi concurenţii fuseseră legaţi de automobil cu o frînghie care se scurta progresiv, dar finalul semăna atît de mult cu maratoanele anilor '30, vezi „Şi caii se împuşcă, nu-i aşa?".

---

1) Georgia O'Keeffe (1887-1986), pictoriţă americană, celebră pentru tablourile ei delicate, abstracte, care încorporează motive simbolice (îndeosebi florale) inspirate din natură (N.T.)

2) Associated Press (N.T.)

Concurenţii nu avuseseră voie să stea jos, nici să se sprijine de maşină, trebuiau să stea drepţi, atingînd-o doar cu ambele mîini, aşa cum evanghelistul îl vindecă pe muribund. Cu numai cinci minute de odihnă la fiecare trei ore.

Am împăturit ziarul în trei înainte de a-l arunca pe galantarul umed şi am pufnit pe nas: „Las-o baltă, Duke, A.P. a împrăştiat povestea asta în toată ţara. E răsuflată. Şi-a pierdut ineditul. Pînă şi fata aia din vestul ţării a renunţat după ce-a bătut recordul stabilit de mama ei. N-o să vină nimeni..."

„O rulotă. Una mare. O mulţime de oameni şi-ar putea lipi mîinile de ea, nu? Loc berechet în spate, acolo ai putea picta afişul. Şi l-ai lipi în faţă, lîngă uşă. În culori ţipătoare, aşa l-ai picta. În roşu, mult roşu. Şi galben, clienţilor le place galbenul..."

M-am întors cu spatele la Duke, am încercat să mă uşurez în mişcarea imperceptibilă a nisipului în vînt (îmi amintea cum pulberea de zăpadă şerpuia de-a curmezişul şoselelor în bătaia vînturilor de iarnă din Wisconsin şi i-am înjurat în gînd pe cei din West Salem) dar, cîteva clipe mai tîrziu, am simţit cum mă izbeşte în spate ceva rotund şi ascuţit.

O cutie de vopsea. Duke găsise o cutie mare de vopsea roşie în magazia din spate. Plus o pensulă uriaşă.

*

Două săptămîni la soare şi frecventele rafale de nisip transformaseră firma proaspăt vopsită într-un purpuriu aprins - aşa arăta în ziua concursului. Duke aproape că-şi lăsase cîrciuma în seama mea: cutreierase prin Taos, Talpa, Pilar şi Dixon, ca să nu mai pomenim de La Medera şi Santa Fe, cu pliante fotocopiate şi colorate de mînă (opera mea) ce anunţau *„O masă gratuită de Duce[3] pregătită"*. Trebuia să recunosc: ce era al lui era al lui, se scremuse pînă găsise formula potrivită. Anunţuri în ziare, fluturaşi prinşi de stîlpii de telegraf sau de afişele din supermagazine, chiar şi un spot publicitar la radio. Şi, Dumnezeu să-l pieptene, Duke chiar *cumpărase* o rulotă.

Un adevărat monstru. Albă ca o tigvă de vită, toată numai dungi lucioase din crom şi cu geamurile mate, ca nişte sticle vechi, sparte, aruncate într-un şanţ. O matahală de rulotă, enormă, nebună, frumoasă şi *imposibilă*. Încercasem să-i spun lui Duke că vînzătorul de Ghevy[4] din West Salem nu oferise decît un automobil ce valora sub 7000 de dolari - şi tipul acoperise suma împreună cu un post de radio. Duke nu făcuse decît să zîmbească, trist şi fericit în acelaşi timp, drept care n-am mai insistat.

Rulota era, *într-adevăr,* un lucru nemaipomenit; Duke o parcase în spate, unde era destul loc pentru concurenţi şi, la apusul soarelui, rulota era de puritatea unei scoici în culorile intense, neamestecate ale colinelor din depărtare. Aproape că mă făcea să scot la iveală tuburile de vopsea, turtite şi prăfuite, şi să mai încerc o dată să... fiu ceea ce numai o femeie slabă ca o stinghie şi arsă de soare era *deja,* acum şi de-a pururi. Indiferent cît de mult aş fi pictat muntele, deşertul, stîncile - chiar şi blestemata aia de *rulotă* - n-aveau cum să fie ale mele. Cutia cu tuburi rămase sub patul meu din camera din spate.

Dar nimic nu-mi putea distrage *atenţia* de la ea, aşa cum stătea parcată acolo, sub un cer albastru, senin şi parcă umflat, ca o pată de alb lîngă un ocean nemişcat. Nu numai eu eram cu ochii la rulotă, nu cred însă că ceilalţi o vedeau aşa cum o vedeam eu. O'Keeffe, *da,* ar fi putut înţelege, dar ceilalţi oameni care veneau să se zgîiască la ea nu-i vedeau decît kilometrajul, un obiect pe care îl cîştigi şi apoi îl vinzi, sau un lucru cu care îţi impresionezi amicii.

În afară de femeia în salopetă decolorată, cea care... care o *revendica.*

*

Găurile din os vorbesc cel mai mult despre os, găurile lămuresc tot ce-i în jurul lor, accentuează puritatea albă a liniei, a formei impetuoase ,i ar cînd lumina soarelui sau cea a lunii loveşte osul, găurile completează goliciunea imaculată, într-o Simetrie perfectă...

*

Duke nu era *chiar* atît de nebun pe cît îl crezusem. Mă trase deoparte, cu cîteva minute înainte de a deschide uşile cîrciumii celor peste cincizeci de persoane care aşteptau afară, şi-mi şopti:

„Îl vezi pe malacu' ăla de colo, cu mustaţă şi basma pe cap?"

„Vrei să-mi spui un lucru pe care eu n-am chef să-l aud?"

„Tipul ăla-i cîştigătorul. Din Santa Fe. Camionagiu. E obişnuit să reziste, înţelegi? E obişnuit cu setea. Cine merge-n hurdubaiele alea se obişnuieşte cu chestii din astea. L-am găsit săptămîna trecută. El cîştigă, eu iau rulota şi o dau de unde am luat-o".

„Şi dacă nu cîştigă?"

„O să cîştige, fii fără grijă. E băiat bun. Doar nu vrea să-l vadă pe Duke cum îşi pierde rulota, nu?"

Ochii umezi ai lui Duke îşi făceau dansul obişnuit, în vreme ce eu doar ridicai din umeri. Volvo-ul încă mai era o soluţie; nimic nu mă lega de cîrciuma lui Duke.

Înainte de începerea concursului, Duke o făcu pe dl. Mărinimosu'; fiecare concurent primi o masă gratuită. După felul cum Duke turnase sarea în mîncare, ştiam că nu numai un singur concurent avea să depăşească limita celor două minute la WC, în pauza de după primele trei ore. Şi, firește, bidoanele cu apă erau gratuite şi la discreţie. Iar meniul era încărcat de peşte, jumări sărate şi chiftele.

Nu era destul loc pentru fiecare concurent să poată sta jos şi să mănînce în tihnă, de aceea farfuriile treceau din mînă în mînă, însoţite de rîsete nervoase şi majoritatea celor prezenţi trebuia să se sprijine de pereţi sau să-şi aşeze farfuriile pe pervaz. În timp ce mă strecuram printre clienţi, cu o carafă cu cafea în mînă, am observat că unii dintre concurenţi nu căzuseră în capcana lui Duke: evitau mîncarea bogată în sare şi se limitau la a sorbi din apă şi a ciuguli din pîinea uscată.

Femeia îmbrăcată în salopeta decolorată (de parcă ar fi stat prea mult la soare, bretelele erau aproape albe) îşi desfăcea fileul de peşte în fîşii subţiri, lungi, mînuind furculiţa cu detaşare; cînd i-am oferit cafea, a clătinat din cap. Era atît de arsă de soare, iar pielea îi era atît de lucioasă încît n-aveai cum să ştii dacă aşa era culoarea ei sau o căpătase numai; obrajii însă îi erau demni de O'Keeffe. Ca nişte aripioare de os, sub pielea uscată şi întinsă. Avea ochii negri, pietre preţioase încrustate în nori întunecaţi. Buzele subţiri, crăpate (vîrstate, cu scobituri umede, trandafirii) i se mişcară într-un zîmbet ce semăna mai mult a rictus înainte de a o lăsa pentru a îmbia cu cafea un alt concurent.

N-o văzusem în mulţimea care se adunase în zilele premergătoare concursului. De ea mi-aş fi amintit cu siguranţă. Era, după O'Keeffe, cea mai frumoasă femeie pe care o văzusem vreodată; Arta întruchipată într-o salopetă ponosită şi o cămaşă cu manşetele uzate. Greu de spus dacă avea douăzeci sau cincizeci de ani, părul ei negru nu trăda nimic. Unele femei din rezervaţie aveau părul negru sau aproape negru, pînă dădeau în mintea copiilor. Dar nici o bijuterie, peruzea sau altceva cît de ieftin nu-i împodobea gîtul, încheieturile mîinilor sau degetele, confirmîndu-mi părerea că majoritatea indiencelor *se nasc* cu argint şi podoabe azurii pe trup.

Se oprise în celălalt colţ al cîrciumii, aproape de „camera" mea, lîngă fereastră. De fiecare dată, cînd înceta să se joace cu peştele din farfurie, îşi îndrepta privirea spre rulotă. Nu cu *lăcomie.* Apreciativ, aşa cum dumneata sau eu ne-am uita la un obiect de artă într-un muzeu. Şi totuşi exista această încleştare a dinţilor, gata să scrîşnească: „vreau să fii a mea", şi sprîncenele încruntate...

„S-a strîns ceva lume, nu?"

Fără nici o tragere de inimă, m-am întors spre Duke. Şeful zăngăni cutia plină cu banii concurenţilor, doi dolari de persoană, pentru o masă „gratuiţă" şi privilegiul de a sta în soarele orbitor al deşertului cu o frînghie ca un cordon ombilical între ei şi rulotă. Judecînd după zgomotul înfundat, foarte mulţi achitaseră taxa de participare cu mărunţiş. Am înghiţit în sec atît de tare încît am simţit cum mărul lui Adam se freacă de gulerul cămăşii închise pînă la gît.

În spatele meu aproape c-o *simţeam* pe femeia oacheşă cum priveşte ţintă la rulotă, valurile dorinţei tremurînd fierbinţi şi invizibile, precum acele forme nepămînteşti zămislite în mijlocul unei şosele de

3) *Duke=duce (N.T.)*

4) *Prescurtare de la Chevrolet (N.T.)*

căldura dogoritoare a amiezii.

„O sută de dolari nu-i cine știe ce, Duke".

„Ăsta-i doar începutul", bolborosi el, zornăind din nou banii pentru a-și întări spusele. „Oamenii vor veni să *privească* și trebuie să și mănînce, nu? Va fi ca la circ, ai să vezi. Radioul, ziarele, toți vor veni. Și trebuie să mănînce, nu? O să vină și AP-ul. Reclamă gratuită..."

Duke nu observă cînd m-am întors ca s-o privesc pe femeie. Peștele desfăcut în felii stătea pe

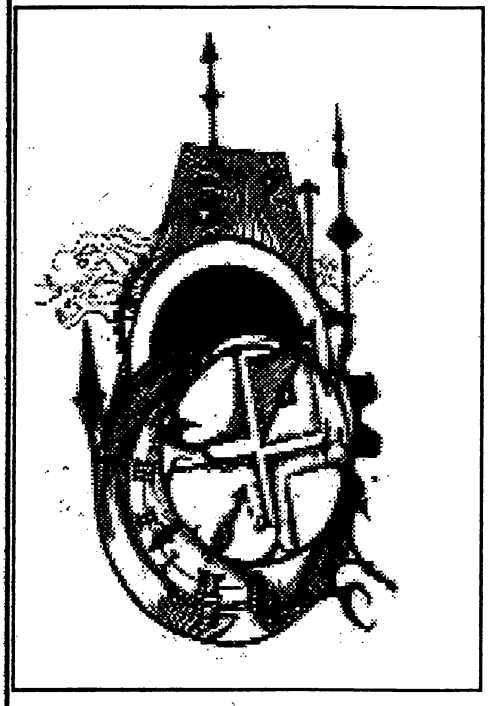

farfuria de pe brațul ei întins, de parcă femeia ar fi depășit deja primele runde ale întrecerii și acum se afla aproape de finiș. Ținea palma oblic, deschisă și, întorcînd puțin capul, am văzut cum mîna ei se afla într-o aliniere perfectă cu rulota de dincolo de fereastră. Ochii aceia ca niște cristale de stîncă erau închiși, iar buzele acelea uscate alcătuiau un cuvînt pe care nu-l puteam înțelege.

„... pe urmă, după ce se lasă păgubași ceilalți și mai rămîn doar unu-doi...," vocea lui Duke se întrerupse aici, „...*amice,* poate vine și televiziunea, care trebuie să mănînce și ea, nu?"

„Așa-i, Duke, așa e", am mormăit eu, privind-o pe femeia în salopetă cum devorează rulota cu ochii ei ficși, imobili.

* * *

Vînturi uscate își strecoară muzica dulce prin oase, un șuier mut, iar susurul blînd al nisipului mișcător se alătură în armonie și departe, foarte departe, pinii se leagănă încet, în ton cu muzica eternă a Timpului...

*

Așa cum mă așteptam, puțini concurenți trecură de prima pauză.

Cîțiva bărbați nici nu mai ajunseră la WC, se repeziră în dosul magaziei, dar toată alergătura aia înainte și înapoi le consumă cele două minute de libertate. Curînd rămaseră doar treizeci - treizeci și cinci de persoane, în picioare, la doi metri de rulotă. Pe măsură ce ziua înainta, mulțimea de privitori, atît de așteptată de Duke, sosi... și, pînă la următoarea pauză, alți concurenți îi îngroșară rîndurile.

După a două pauză frînghiile se scurtară la un metru și jumătate. Concurenții fiind mai puțini acum, am putut s-o disting pe femeia cacheșă. Nu se folosise de nici una din pauze pentru a-și face nevoile, ceea ce, de fapt, era de așteptat. Peștele rămas în farfurie nu avea nevoie de apă ca să înoate; femeia nici nu se atinsese de bidonul cu apă.

A treia pauză puse pe liber alți concurenți, femeia însă rămase pe poziție, mișcîndu-se numai cînd Duke micșoră distanța pînă la rulotă.

Eram pur și simplu uluit de perseverența femeii. Nouă ore fără nici o pauză; la naiba, femeia nici măcar nu se așeza pe *pămînt.* Nici un strop de apă, nici o îmbucătură în seara aceea (Duke oferi sandvișuri cu carne rece sau aripioare de pui la grătar) și, după ce aerul se mai răci, nici măcar nu-și trase pe umeri jacheta jerpelită.

Cînd luna începu să-și arunce razele reci asupra rulotei și a inelului de oameni din jurul ei, Duke șopti: „Credeam c-or să se lase păgubași la căderea nopții, nu?"

În cele din urmă, Duke își dădu seama că nu se asigurase pentru urmărirea concurenților pe timp de noapte: n-avea pe nimeni care să-l schimbe după o noapte nedormită. Cetele de reporteri de la radio, ziar și televiziune nu se arătaseră, dar pentru el era o chestiune de onoare ca cel puțin să dea *impresia* de fair-play... pînă cînd amicul lui, camionagiul, rămînea singura persoană în picioare de lîngă rulotă.

„Cîte zile zicea articolul ăla c-a durat concursul?"

Lumina lunii prefăcea cuta adîncă dintre ochii lui într-un crater selenar, totul numai creste palide și umbră de nepătruns.

„Cinci zile și jumătate," am răspuns eu cît am putut de serios. Îmi venea greu să nu zîmbesc.

„Cinci zile și... *ei, drăcie.* Credeam că soarele... sau *frigul...*"

În fața mea femeia în salopetă era o sculptură în lut, de un roșu îndulcit doar de părul negru lăsat pe umeri și de hainele ei ponosite și decolorate. M-am gîndit din nou la O'Keeffe, vestala pămîntului, îmbrăcată în alb-negru, nemișcată în fața unui zid gol și a unei tigve de vită. Sobră și extravagantă în același timp. Umbrele se contopeau în gâvanele ochilor ei, în timp ce stătea acolo, legată de rulotă printr-o frînghie ușor luminoasă și scena aceasta n-avea nevoie decît de un trandafir alb, suspendat în spațiu.

La pauză, ceilalți concurenți se așezară, căutînd o poziție cît mai comodă. Mulți, printre care și camionagiul din Santa Fe, adormiră încovrigați ca niște cochilii întunecate pe nisip. Duke îmi oferi zece dolari cu condiția să rămîn afară, treaz și cu ochii pe concurenți. Am acceptat, omițînd să-i spun că aș fi urmărit femeia și fără nici un ban.

Jur că n-am închis un ochi toată noaptea; a trebuit să stau treaz ca să anunț cele două pauze. *Știu* că am stat treaz; am desfăcut legăturile celor care cădeau din picioare sau vroiau să meargă la WC. A *trebuit* să fiu vigilent, treaz; le-am spus concurenților că, o dată ce frînghia ajungea aproape de rulotă, la nici jumătate de metru, Duke avea s-o strîngă (a doua zi dimineață) și fiecare trebuia să țină cel puțin o mînă lipită de rulotă, asta pentru început.

Am stat, *sigur* am stat treaz toată noaptea, și totuși... femeia nu s-a mișcat, în afară de cei cîțiva pași tîrșîiți cu cizmele ei uzate, de cowboy, cînd i-am scurtat frînghia. E-adevărat, *clipea* și *respira,* nu era *moartă* dar... Dumnezeule, stătea nemișcată. Și nu urinase deloc, *nimeni* nu poate rezista atît. Nu-i *așa?*

Nu mînca, nu bea. Bidonul cu apă rămînea obscen de plin, dînd pe dinafară ori de cîte ori eu sau Duke îl împingeam cu piciorul după ea, la fiecare scurtare a frînghiei. Am auzit cum cei lăsați să moară de foame ajung într-un punct în care nu mai pot mînca; corpul uită, ceva în genul ăsta. Dar nici să bea apă? Șopîrlele, șoarecii deșertului se mai descurcă, *oamenii* nu.

La răsăritul soarelui, femeia încă mai stătea *în picioare acolo,* conservîndu-și energia, probabil. Ceilalți concurenți erau vreo douăzeci și ceva. Eu unul eram prea uluit ca să-i pot număra.

Duke îmi luă locul, nepierzîndu-i din ochi pe concurenți prin fereastra din spate, în timp ce

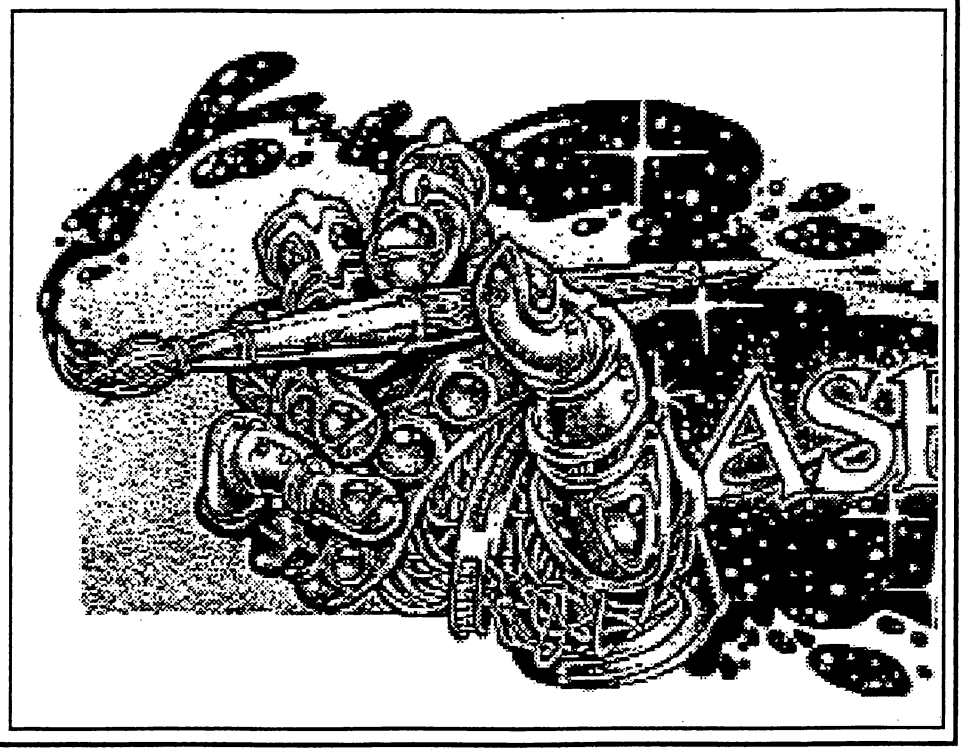

gătea, iar eu trăgeam un pui de somn. Dar visele mele erau pline de un alb imaculat și de un păr negru, uleios, deasupra unei salopete, drept care am ieșit din nou afară, pe la zece, zece și jumătate. Înainte de a păși afară, Duke întrebă:

„Femeia aia nu ia nici o pauză, nu?"

„Nu."

Reporterii erau acolo, la fel și mulțimea de gură-cască. Iar femeia încă mai stătea în picioare, cu o mînă lipită de pielea fierbinte a rulotei. Da, stătea pe partea bătută de *soare,* deși acum era liberă să se mute la umbra rulotei.

„Hei, lucrezi aici?"

Tipul cu fața asudată, într-o cămașă cadrilată, ținea în mînă un camețel și un stilou. Probabil un surogat de jurnalist, de la ziarul local.

„Nu, spăl vasele ca să-mi mențin forma sportivă... Scuză-mă, n-am dormit..."

„Nu face nimic. Ești aici chiar de la început, nu? O vezi pe femeia aia în jachetă? Ce-i cu ea, e nebună?"

M-a uimit lipsa de abilitate verbală a individului. M-am scărpinat pe obraz; barba nerasă se făcu auzită în timp ce răspundeam, precaut:

„Cred că mai degrabă o foarte hotărîtă. Și poate că-i prieste căldura."

Probabil că nici reporterul n-o considera frumoasă.

„Am încercat să-i vorbesc, dar fără folos. E mută cumva?"

„Habar n-am."

Aș fi vrut ca tipul să plece de-acolo; mirosea a apă de colonie ieftină și a mosc. Își feri ochii de soare și trăncăni mai departe:

„I-am întrebat pe toți, nimeni nu știe cine-i femeia, de unde vine, nimic. Crezi că-i de la rezervație?"

Mi-am repetat teoria despre indiencele care se nasc cu podoabe pe corp; cînd a întrebat dacă poate s-o amintească în articolul său, i-am zis să facă pași. Zeii îmi surîdeau; tipul chiar mă părăsi pentru a-i sîcîi pe ceilalți din mulțimea de privitori.

Femeia nu dădu nici un semn că l-ar fi observat pe tipul de la ziar arătînd spre ea, fie pentru că nu-i păsa, fie pentru că-i păsa prea mult ca s-o arate. Bidonul ei cu apă se umezise, un cerc întunecat înconjurîndu-i pe nisip. Femeia nici măcar nu înghițea în sec.

Înghițeam eu pentru ea tocmai cînd Duke anunță următoarea pauză. Femeia rămase pe loc și, cînd pauza se sfîrși, puse, calm, ambele mîini pe pielea albă a rulotei. Razele soarelui parcă se loveau de metal; prin contrast, mîinile ei păreau negre și fragile.

M-am surprins privind-o, chiar și în timp ce ajutam chelnerițele care veniseră la prînz ca să servească la masă. Încasările lui Duke creșteau. Duke își mușcă buzele pînă la sînge - femeia nu gustase încă nimic, nici de apă nu se atinsese, cel puțin așa-mi șopti șeful, cu răsuflarea urît mirositoare:

„Nu că mi-aș face griji, băiete, camionagiul se descurcă bine. Se pișă într-o căldare ca să nu mai piardă pauzele. L-a cam atins soarele, dar asta nu-i grav, nu?"

Femeia nu asuda, asta nu puteam înțelege și pace. Ce-i drept, unde nu intră apă, n-are de unde ieși. Mi-am zis că *trebuie* să se prăbușească, foarte curînd, *nimeni* nu poate rezista atît.

Cînd echipa de TV s-a apropiat și a încercat să intre în vorbă cu ea, am țîșnit din cîrciumă și i-am spus să se ducă dracului de-acolo, știind prea bine că partea aia din film va fi tăiată și sunetul șters după aceea.

Asta se întîmpla pe la ora patru; rămaseră numai nouă oameni, inclusiv femeia. Un bărbat se clătina pe loc, cu fața albă ca hîrtia și presărată cu pori negri, morți. Gîndind *Să cadă, nu-mi pasă,* mi-am întors privirea de la ea și m-am uitat îndeaproape la femeie. Într-o nemișcare ce-mi amintea de iepurele care cumpănește, înainte de a o zbughi pe suprafața orbitoare a rulotei, ignorîndu-mă.

Era așa de frumoasă. De aproape, sub soarele neîndurător, am văzut că e trecută de vîrsta mijlocie. Pielea îi era brăzdată de cure subțiri, zeci de cute. Vîrful nasului era proeminent, iar urechile tocmai începeau să se *lungească,* un alt semn al bătrîneții. Dar femeia era atît de *pură,* atît de *perfectă*. Culorile ei erau atît de adevărate, în strălucirea pămîntului și a cerului din jurul ei. Îi puteam desena chipul, îi puteam descrie în amănunt mîinile cu vene groase și unghii rupte, vîrstate, O'Keeffe însă deja o pictase. A, nu, nu-i făcuse *portretul,* Georgia era departe de-o asemenea prostie, binecuvîntat fie-i sufletul de artist.

„Tigvă de vită: roșu, alb și albastru." Din 1931, cînd O'Keeffe încă-și mai cîștiga muntele teșit cu pensula. Doar o tigvă de vită și niște dungi de culoare în spate. Mai bine n-o pot descrie pe femeia în salopetă. Nici un muritor nu poate.

O adiere de vînt îi răvăși părul negru și atunci îmi veni să plîng. Ochii ei erau *uscați.* Crăpăturile din buzele ei erau adevărate brazde. Trecuse de faza în care mai putea asuda, în care să simtă nevoia de a bea. Știam asta. Era baba-cloanța, un sac de oase vechi de un milion de ani și-și ținea mîinile lipite de matahala aia de rulotă, atît de lipite încît nici măcar vîntul nu se putea strecura acolo, între palmele ei uscate și vopseaua dogoritoare.

Am tras un picior bidonului cu apă făcîndu-l să se reverse. Dregîndu-mi glasul, am întrebat:

„Doamnă, sînteți sigură că nu vreți să beți puțină apă? Aveți voie", am adăugat, gîndind că poate era vorba de o îngrozitoare neînțelegere, femeia credea că *nu* are voie să bea apă.

Clătină din cap și pămîntul se mișcă sub mine. Era *conștientă,* de absolut orice. Dincolo de noi, oamenii rîdeau, mîncau, sorbeau cu zgomot băuturi răcoritoare. Obscen.

M-am lăsat pe vine, lîngă ea, și i-am privit îndeaproape cizmele jerpelite, prăfuite, descusute. Cizmele acelea bătuseră mulți kilometri din ținutul Georgiei și chiar dincolo de el. Picioarele nici măcar nu-i tremurau și nici nu urinase pe furiș de cînd stătea în picioare, de mai bine de o zi. Jeans-ii îi erau uzați, dar spălați de curînd. Și nici un iz de transpirație.

Cu inima îndoită, am întrebat:

„Doamnă, știu că nu-i treaba mea, dar de ce faceți asta? La naiba, n-aveți nici o *șansă.*"

Mi-am ferit gura cu mîna, ca să nu vadă Duke, și am șoptit:

„Totul e aranjat, doamnă. *Aranjat.* Namila aia cu basma pe cap e cîștigătorul. El o să ia rulota, pe urmă o să i-o dea înapoi lui Duke. Și Duke o s-o dea înapoi proprietarului. Haideți, doamnă, ați dovedit ce puteți... la naiba, dac-ar fi rulota mea, zău că v-aș *da*-o."

Am observat că n-avea nici o geantă. Probabil că n-avea nici permis de conducere. După cît de roase erau cizmele alea...

Îi venea greu să clipească. Prea puțin lichid ca să-i protejeze pleoapele. Așa că... am clipit eu pentru ea. Am înghițit, am scuipat și am plîns. *Trebuia* s-o fac. Ea de mult n-o mai putea face.

„Hei, îndrăgostitule, te-așteaptă clienții", urlă Duke.

Cei din jur apreciară urletul, femeia însă nu arătă că-l auzise. Ștergîndu-mi praful de pe pantaloni, m-am ridicat și-am spus:

„E-adevărat. N-aveți nici o șansă. Nu lăsați ca totul să se transforme într-un spectacol de groază. Atîta demnitate nu e de nasul ăstora."

Am dat să mă îndepărtez dar, după numai trei pași, n-am rezistat și am privit înapoi. Mai să-mi sară inima din piept cînd am văzut că-și întorsese capul în direcția mea.

Femeia în salopetă rosti doar două cuvinte și, Domnul s-o binecuvînteze, mi le spuse numai mie. Desfăcîndu-și degetele pe camea acelei jivine din metal, zise cu o voce calmă, uniformă: *„A mea."*

*

Apusul soarelui scoase ultimul licăr metalic din ceea ce au fost cîndva barele de protecție, pe ruginiul pereților cîndva albi licărul argintiu este și mai intens, și mai luminos, o prelungire a statuii din alb de lîngă ea, împreună alcătuiesc Arta...

*

Mai trecu o noapte și femeia tot nu mișcă, nu mîncă, nu bău, nu elimină nimic. Doar doi bărbați rămaseseră în picioare, alături de rulota ei, și genunchii camionagiului tremurau sub pantalonii uzi. De parcă ar fi simțit că ceea ce se întîmpla nu avea cum să facă parte din știrile plăcute, reporterii plecară pe furiș. A treia zi, în zori, mulțimea se rări considerabil.

Duke nu se bărbieri, nici nu făcu baie. Ochii îi erau ca niște bile cenușii, lipsiți de viață. Nu mai suporta s-o privească pe femeie, mai ales după ce camionagiul se prăbușise, lovit de primele raze de soare din dimineața aceea. Singurul bărbat rămas în picioare, un individ vînos de la rezervația din Taos, avea privirea rătăcită și asuda chiar înainte ca soarele să ardă cu putere.

Femeia... Ce pot spune? Că ar fi trebuit s-o tragă cineva deoparte? Că reporterii ar fi trebuit să cheme autoritățile, să termine odată pentru totdeauna cu primul și ultimul concurs *„O masă gratuită de Duce pregătită"*?! Doar că era prea *tîrziu* pentru asta, ca și pentru orice altceva.

Ținea capul aplecat înainte, atingînd rulota cu fruntea. Părul îi ascundea fața iar jacheta ei, deja prea mare, îi ascundea orice posibilă mișcare a corpului. Dar rămînea în picioare, Dumnezeu s-o aibă în pază, rămînea în picioare, dreaptă și mîndră, cu mîinile lipite strîns de rulota blestemată, minunată, stupidă. Roua rece a nopții spălase rulota de fiecare dată și acum pereții erau imaculați, fără urmă de pată. Iar ea rămînea în picioare, fără nici o pauză de mai bine de trei zile; nimic n-o făcuse să renunțe. Era a ei, *toată* numai a ei.

Poate că femeia vîra spaima în oameni. Pe mine sigur mă speriase. În seara celei de-a treia zi, a treia zi cu soare torid de iulie și a treia noapte rece de deșert, încă mai stătea în picioare, dreaptă, doar cu capul plecat. Și, privind retrospectiv, poate singur faptul acela ar fi trebuit să ne spună ceva, să ne *avertizeze.*

Indianul era atît de rezistent, alerga cu picioarele cuprinse de crampe ca să-și facă nevoile și se întorcea tot în fugă, aproape de scurgerea celor două minute. Dar egala lui în tenacitate rămînea tăcută și nemișcată.

O, Doamne, ar fi trebuit să *știm...* dar eu și Duke trebuia să păstrăm aparențele, deși mai rămăseseră doar o mînă de privitori, poate prea speriați și uluiți ca să mai plece după ce fuseseră martorii a ceea ce aducea cu un miracol.

În a patra zi, indianul începu să se clatine pe loc, un lujer încovoindu-se în bătaia unui vînt ucigător. Duke era deja ruinat; comerciantul de automobile fusese de acord cu amînarea plății după concurs sau după trei zile, în funcție de împrejurări. Duke îmi mărturisise asta în cea de a patra zi, ziua în care pur și simplu a izbucnit în plîns.

Am mormăit ceva consolator, nu-mi mai aduc aminte ce anume. Indianul căzu la ora șase și jumătate; ce-i al lui, e-al lui, și-a ținut palmele lipite de rulotă pînă a ajuns jos. Vopseaua albă, imaculată, rămase brăzdată de două dungi de puroi și sînge.

Cei din jur - doar cinci oameni - nu scoaseră nici un sunet, în afară de răsuflarea adîncă, simultană, care se contopi cu vîntul schimbător și țipetele păsărilor.

Și totuși femeia rămase pe loc.

Duke, același gentleman cu efect întîrziat, se apropie de ea și începu să-i vorbească:

„Felicitări...," dar se opri imediat și se aplecă pînă văzu ce se ascundea sub părul unduitor... și căzu leșinat pe nisip. Am dat fuga la el, m-am asigurat că e viu, apoi m-am apropiat de femeie.

Sub acea perdea de păr ușor unduitor i se întipărise un zîmbet - și apoi am observat că ochii ei erau pe de-a-ntregul albi, mai albi decît albul oaselor, dar la fel de lipsiți de viață...

Am scos un sunet abia auzit și nefiresc din fundul gîtului la vederea acelui zîmbet liniștit, etern și, în timp ce încercam să mă ridic în picioare, m-am lovit de ea - dar femeia nu s-a prăbușit.

Era rece și era caldă acolo unde o atingea soarele, dar nu se mișca absolut deloc. Sfida gravitația, sfida un concurs măsluit, sfida moartea... în felul ei. Iar premiul ei, rulota pentru care murise, îi aparținea. Și, în vreme ce privitorii înțelegeau ce se întîmplase, iar o femeie începu să țipe, mi s-a părut că aud, repetate la nesfîrșit, cele două cuvinte ale femeii: *„A mea."*

*

Duke avusese dreptate; era ruinat. Pierduse cîrciuma fiindcă nimeni nu vroia rulota. Nu pentru că rulota ar fi avut vreun defect. Nici vorbă de așa ceva. Pur și simplu nu era *drept* să-ți însușești proprietatea altuia cîștigată cu atîta trudă.

Mai mult, femeia în salopetă nu *lăsa* pe nimeni să-i ia rulota. *Pentru că nu se prăbușea.* Oamenilor

le era teamă s-o miște de acolo; după ce Duke își pierdu cîrciuma, cîteva săptămîni mai tîrziu (puținii noștri clienți obișnuiți ne părăsiseră), oamenii hotărîră s-o ignore pe femeia în salopetă. Nimeni nu s-a sinchisit cînd m-am mutat din nou la cîrciumă, după ce aceasta fusese închisă timp de trei luni; acolo nu mă deranja nimeni, nici noul proprietar, dacă exista așa ceva, nici, poate, vreo bancă ce reintrase în posesia ei.

Iar ea încă mai stătea acolo. Salopeta i se zdrențuise iar pielea i se întărise de tot. Vopseaua de pe pereții rulotei începea să se scorojească, dar asta pentru mine conta prea puțin. Ca și pentru ea. Vîntul încă îi mai înfoia părul, soarele răsărea deasupra ei ca și mai înainte.

Cu trecerea zilelor, a săptămînilor, a lunilor, a anilor și ea și rulota s-au schimbat. Salopeta, carnea, părul s-au dus, iar pereții rulotei nu mai strălucesc în soare. Și, totuși, schimbările sînt în bine, sînt frumoase, la fel de frumoase ca atunci cînd și femeia și rulota erau în viață.

Amîndouă se schimbă, iar eu le privesc și niciodată n-am mers pînă acolo încît să-i dau femeii un nume sau un trecut inventat. Destul că a existat un munte dorit de o operă de artă numită femeie, destul că ea s-a folosit de singura cale de a cîștiga muntele acela.

Cu mulți ani în urmă, o altă femeie care a cîștigat un munte a cutreierat aceste deșerturi și, la moartea ei, cenușa i-a fost amestecată cu țărîna unui loc numit Ghost Ranch. Frumusețea ei trecătoare a devenit o parte a unei frumuseți care dăinuie. Țărînă în țărînă, frumusețe în frumusețe... dar tu, Georgia, acum nu mai ești singură...

*

Fără origini, ca soarele, nisipul, pietrele risipite, vîntul schimbător, cele două schelete sînt unite în deșert; unul metalic, celălalt mai mic și alcătuit din oase, iar vînturile care suflă prin coastele alăturate, din oțel și os, șoptesc ceva, un cuvînt de triumf, un cuvînt de eternă proprietate - un cuvînt pentru puținele ocazii cînd Dumnezeu le dăruiește muritorilor munții pe care-i merită.

(publicată pentru prima dată în *Obsessions*, 1991)

Postfață

Mai intîi de toate, concursul chiar a avut loc în Wisconsin; cîștigătorul a fost un bărbat, pe locul doi clasîndu-se o femeie care a pierdut doar pentru că, la un moment dat, și-a șters nasul, lutnd astfel o mînă de pe mașina pe care încerca s-o cîștige. Aflînd despre concurs dintr-un ziar local, m-am întrebat ce s-ar fi întîmplat dacă femeia n-ar fi luat mîna de pe mașină... chiar și după ce a cîștigat-o;. Întrucît concursul respectiv a avut loc în jumătatea de nord a țării, am schimbat automat locul de desfășurare a concursului meu în jumătatea de sud, ceea ce m-a dus imediat cu gîndul la opera Georgiei O'Keeffe, pictorița cea mai cunoscută și iubită din sud-vestul țării - și, dat fiind că O'Keeffe este originară din Wisconsin, intriga secundară a povestirii s-a născut de la sine.

Pentru cei care nu știu prea multe despre Georgia O'Keeffe, aș vrea să spun că opera ei este de o senzualitate extremă, deși adjectivele sobră, rigidă și, într-un fel, asexuată i s-ar potrivi la fel de bine; tablourile ei, înfățișînd oase pelviene de vite pe un cer senin, în culori foarte vii, sau flori imense, privite de aproape, sînt în același timp și senzuale și aproape aride prin stilul lor rigid, reprezentațional. E dificil să-i descrii opera per se; trăsătura esențială o constituie dimensiunile imense ale obiectelor - un singur pelvis poate umple o pînză întreagă, contrastînd doar cu cerul care se vede prin găurile naturale din os. Picturile reprezentînd deșertul sînt mici, dar au anvergură. Iar culorile trec dintr-una în alta, gradat, la fel ca ținutul și lucrurile pe care și le-a ales ca subiecte.

O'Keeffe însăși a fost o personalitate complexă, ieșită din comun; bisexuată, fascina în egală măsură și bărbații și femeile prin trăsăturile ei osoase, dar foarte elegante. O femeie considerată și crudă și blîndă, a rămas o figură enigmatică de-a lungul întregii cariere datorită atît dimensiunilor incredibile ale obiectelor pictate, cît și caracterului de o independență feroce, senzual și totuși atît de auster. Frumusețea ei n-a fost absolut feminină; a fost profundă, esențială, neschimbată pînă la moartea ei, în 1986, la vîrsta de 98 de ani. Pînă în clipa morții, a avut alături de ea un bărbat, Juan Hamilton, al cărui rol în viața ei a fost mult controversat; unii (inclusiv rudele ei) au susținut că Hamilton a fost doar un paraziț care, în schimbul raporturilor sexuale pe care le avea cu O'Keeffe, dorea un loc în testamentul ei, în timp ce alții i-au lăudat încercările de a ajuta pe O'Keeffe, aproape oarbă spre sfîrșitul vieții, să-și reia activitatea creatoare și să-și transpună operele în albume de artă. Oricum, Hamilton a fost acolo, lîngă O'Keeffe, cînd sănătatea acesteia se degrada, și a convins-o să vadă deșertul, ceea ce poate că i-a prelungit viața - motiv pentru care Hamilton ar trebui aplaudat, în ciuda celorlalte motive care l-au făcut să stea atît de mult alături de mentorul lui.

Traducerea: Petru IAMANDI

Special NOVA 5,5

Isaac ASIMOV

OCHII FAC MAI MULT DECÎT SĂ VADĂ

Jurnalul S.F.

NOVA 5,5

- a luat naştere în 1990 (o dată cu Fundaţia NOI PENTRU VOI în care era inclusă) din mai vechiul cenaclu **A 5-a dimensiune;**
- în prezent cenaclul s-a rupt de Fundaţie, lucru ce a dus la dispariţia unei structuri organizatorice fixe - interimatul este asigurat de Cătălin Domniţeanu;
- întîlnirile au loc sîmbăta, de la ora 11.00, în Sala Ateneu a Casei de Cultură a Sindicatelor;
- ca la toate cenaclurile numărul membrilor este fluctuant, existînd 15 activi; dintre ei s-au remarcat la nivel naţional Cătălin Sandu, Dragoş Palade, Dorian Andone, Mirel Floricică, Dimitrie Lupu (decanul de vîrstă al cenaclului);
- activitatea cenaclieră nu se concretizează numai în lecturări ale textelor proprii, ci şi în deplasări frecvente (la 2-3 săptămîni) la cenaclul similar din Brăila (SFera);
- obiectivul cel mai apropiat: editarea unui fanzin similar celui brăilean ca supliment al unui ziar local;

Adrese de contact:
Cătălin Domniţeanu: *Micro 19, bl. U2, ap. 10, str. Strungarilor, nr. 7, Galaţi 6200; 036/441794;*
Mircea Nucă: *Micro 38, bl. Z4, ap. 15, Galaţi 6200; 036/429666*

După sute de bilioane de ani, se gîndi brusc la el ca fiind Ames. Nu combinaţia lungimii de undă care, prin tot universul, era acum echivalentul lui Ames, ci chiar sufletul. O strălucire de amintire îi reveni prin undele sunetului pe care nu putea să le fi auzit şi nici n-ar fi putut să le audă.

Noul proiect îi întărea amintirea atîtor lucruri vechi, de mii de eoni. Aplatiză vortexul de energie ce-i alcătuia individualitatea şi liniile sale de forţă ce se întindeau dincolo de stele. Semnalul de răspuns al lui Brock sosi.

Desigur, gîndi Ames, putea să-i spună lui Brock. Desigur că putea spune cuiva. Modelul crescînd de energie al lui Brock comunică:

– Nu vii, Ames?

– Da.

– O să participi la concurs?

– Da! pulsară bizar liniile de forţă ale lui Ames. Mai mult ca sigur m-am gîndit la o întreagă nouă formă de artă. Ceva cu totul neobişnuit.

– Ce pierdere de timp! Cum poţi să te gîndeşti că o nouă variaţie ar putea fi creată după două sute de bilioane de ani? Nu mai poate exista nimic nou.

Pentru un moment, Brock ieşi de pe fază şi încetă comunicarea, în aşa fel încît Ames trebui să se grăbească să-şi ajusteze liniile de forţă. Prinse urma altor gînduri, priveliştea pulberilor de galaxii pe catifeaua de nimic şi din nou liniile de forţă pulsînde în multitudinea fără de capăt a vieţii-energie, întinsă printre galaxii.

Ames spuse:

– Te rog, absoarbe-mi gîndurile Brock. Nu întrerupe. M-am gîndit să manipulez Materia. Imaginează-ţi. O simfonie a Materiei. De ce să ne complicăm cu Energia? Mai mult ca sigur că nu vom mai găsi nimic nou în Energie; cum am mai putea? Nu te duce lucrul ăsta la concluzia că trebuie să ne întoarcem la Materie?

– Materie!

Ames interpretă vibraţiile energetice ale lui Brock ca avînd o notă de dezgust.

Spuse:

– De ce nu? Cîndva am fost Materie noi înşine - cîndva - Oh, oricum, cu peste un trilion de ani în urmă! De ce să nu construim obiecte într-un mediu Material, sau forme abstracte sau - ascultă, Brock - de ce să nu construim o imitaţie a noastră din Materie, noi înşine, aşa cum sîntem?

Brock:

– Nu îmi amintesc cum vine asta. Nimeni nu îşi mai aminteşte.

Medalion

Cătălin SANDU

STARE DE TRANZIŢIE

– Cred că mai trebuie să rămîneţi cu noi, spuse politicos bărbatul.

Lli îl privi uimit.

– A intervenit ceva la sistemele de transfer intraunivers, aşa că... Pînă atunci puteţi să staţi printre noi, vi se vor asigura...

Lli se resemnă. Oricum, cei din Real nu ştiau unde să-l caute. Desigur, ar fi încercat în Universul de Stînga sau cel de Dreapta, dar niciodată nu l-ar fi căutat aici, în Universul de Tranziţie unde, ei da, se pare că trebuia să îşi ducă traiul o perioadă indefinită, cu toate că nu cunoştea prea multe...

– Aici vi se va da o identitate nouă, interveni bărbatul amabil. Puteţi fi chiar preşedinte, nimeni n-o să se prindă.

Ăă... cîteva calităţi de aici, ale Tranziţiei spre Universuri, cred că ar trebui cunoscute... aici o să vi se pară ciudat... e posibil să se numere din doi în trei, de exemplu, aşa că, să zicem... dacă o să fiţi contabil, n-o să aveţi probleme cu salarile sau taxele, he, he, o să luaţi grosul... sau alte proprietăţi de Tranziţie mai sînt...

Lli zîmbi. Era chiar bine, la naiba, era chiar bine. Se hotărî să rămînă. Preluă noua identitate, deschise uşa încăperii şi se cufundă în mulţimea de pe străzile Bucureştiului.

– Eu da, spuse Ames cu energie. Nu m-am mai gîndit la nimic altceva şi încep să îmi amintesc acum. Brock, lasă-mă să-ţi arăt. Spune-mi că am dreptate. Spune-mi.

– Nu. E o prostie. E... ridicol.

– Lasă-mă să încerc, Brock. Am fost prieteni; am pulsat de energie împreună încă de la începuturi - de la momentul din care am devenit ceea ce sîntem. Brock, te rog!

– Atunci fă-o mai repede.

Ames nu mai încercase un astfel de fior printre liniile sale de forţă de... de cînd oare? Dacă ar fi încercat acum pentru Brock şi totul ar fi mers, ar putea îndrăzni să manipuleze Materia înaintea fiinţelor-Energie care abia au aşteptat atîţia eoni ceva nou.

Materia era rarefiată între galaxii, dar Ames o adună, o strînse dintre anii cubici lumină, alese atomii, reuşi să obţină consistenţă şi forţă materia într-o formă ovoidă ce se întinse dedesubt.

– Nu îţi aminteşti, Brock? întrebă uşor. Nu era cam aşa?

Vortexul lui Brock vibră.

– Nu mi aduce aminte de nimic. Nu îmi amintesc.

– Ac sta era capul. Se numea cap. Mi-l amintesc atît de clar, aş vrea să-l pot rosti. Sunetul.

Aşteptă, apoi spuse:

– Priveşte, îţi aminteşti asta?

Deasupra ovoidului apăru CAP.

– Ce este asta? ceru Brock.

– E cuvîntul pentru cap. Simbolul ce semnifică acest cuvînt pe care tocmai l-am rostit. Spune-mi că îţi aminteşti, Brock!

– A fost ceva, spuse Brock ezitînd, ceva la mijloc. O formă verticală îşi făcu apariţia.

Ames:

– Da! Nasul, asta e!

Şi NAS apăru deasupra sa.

– Iar aceştia sînt ochii.

OCHI STÎNG - OCHI DREPT.

Ames privi ceea ce formase, cu liniile-i de forţă pulsînd uşor. Oare îi plăcea aceasta?

– Gura, adăugă, cu mici tremurături. Şi bărbie, şi mărul lui Adam, şi oasele gîtului. Priveşte cum se întorc cuvintele la mine.

Totul apăru pe formă.

Brock rosti:

– Nu m-am mai gîndit la ele de sute de bilioane de ani. De ce îmi aminteşti? De ce?

Ames se pierdu momentan în gînduri.

– Altceva. Organe de auzit, ceva pentru sunet. Urechi! Unde le era locul? Nu-mi mai aduc aminte unde să le pun!

Brock strigă.

– Las-o baltă! Urechi sau orice altceva! Nu îmi amintesc!

Ames rosti nesigur:

– Ce este aşa de rău în a-ţi aminti?

– Înainte, afară nu era aşa de aspru şi rece, ci neted şi călduţ. Ochii erau tandri şi vii şi buzele gurii tremurau şi le simţeam moi.

Liniile de forţă ale lui Brock pulsară şi se schimbară.

Ames spuse:

– Îmi pare rău! Îmi pare rău!

– Îţi aminteşti că odată am fost femeie şi am cunoscut dragostea; că ochii fac mai mult decît să vadă, iar eu nu am nici unul care s-o facă în locul meu.

Cu violenţă, distruse materia capului construit grosolan şi spuse:

– Atunci, să-i lăsăm pe ei s-o facă.

Se îndepărtă.

Iar Ames văzu şi îşi aminti şi el că odată fusese bărbat. Forţa cortexului său sparse capul în două şi alunecă înapoi printre galaxii spre urma de energie a lui Brock, înapoi în apocalipsul fără de sfîrşit al vieţii.

Şi ochii capului despicat de Materie străluciră în lumina amestecului pe care Brock îl adăugase pentru a da gust lacrimilor. Capul din Materie plînse în locul fiinţelor de energie, plînse pentru toată umanitatea, şi pentru frumuseţea fragilă a corpurilor la care renunţaseră cîndva, cu un trilion de ani în urmă.

Traducere de Cătălin SANDU

Special NOVA 5,5

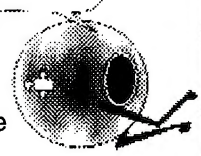

Cătălin SANDU

LEGEA

De cînd se ştia, căuta să afle Legea. Pentru început a reuşit să ia în calcul tot ce cunoştea în acel moment, începînd de la legile fizicii şi chimiei pînă la comportamentul social. A formulat cîteva principii şi a zis: Gata, aceasta este Legea. Dar în curînd s-au descoperit subtilitatea ADN-ului şi frumuseţea galaxiilor, iar el a trebuit să le includă în structura teoriei sale pentru a întregi Legea şi apoi a zis: În sfîrşit, am terminat.

Cu timpul, însă, au trebuit luate în calcul şi structura fină a cristalelor, minunea plantelor, gîzele, pietrele, planetele, literatura lui Shakespeare şi Eminescu, atmosfera îngheţată a lui Pluto, soarele... De fiecare dată, Legea se întregea, se rotunjea, se perfecţiona şi, după mulţi ani, s-a oprit, şi-a admirat opera şi a zis: Deci, aceasta este Legea.

Nu a apucat să se bucure prea mult, muri peste cîteva minute, fericit, cu inima împăcată. Atunci tresări, realiză ce i se întîmplase şi exclamă: Hei, dar asta... dar asta...

Tăcut, începu să calculeze.

Cătălin SANDU

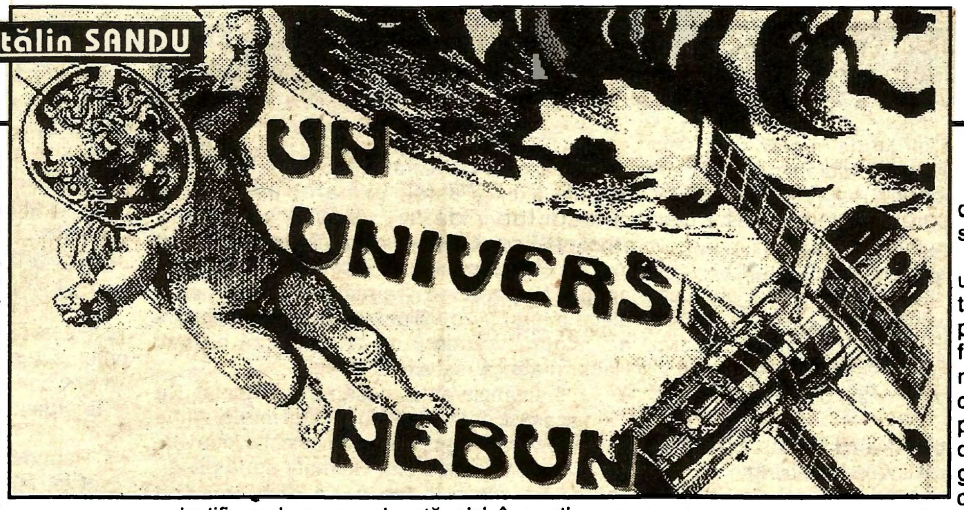

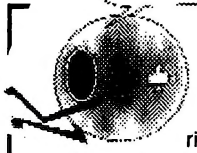

– Ce-i asta, Fălcuță? Cel care se arăta nedumerit afișa o figură tîmpă, trăsăturile precis conturate trădau un caracter mediu sau poate puțin peste normal. De alături, Fălcuță îl privi abstract, trăsături îngropate în grăsimi, indicînd un individ fără multă atracție spre partea filozofică a vieții.

– Asta, ce?

– Uite, acolo. Degetul lui Pesta se întinse nesigur spre ecranul din față, un pătrat negru.

Grasul înghiți replica, o rumegă în sine, apoi se conformă. Fața i se roti lent înspre hubloul cu pricina. Nu reuși să decupeze nimic din noaptea de dincolo de suprafața transparentă. Oftă și-și lăsă trupul rotund pe spate, făcînd fotoliul de pilotaj să protesteze în locurile mai sensibile.

– ... eu n-am făcut nimic, scoase de parcă ar fi fost învinuit.

– La dracu', Fălcuță. Privește. Ce-i asta, unde sîntem?

– Cum, unde sîntem? Acasă. Asta e. În spațiul normal, abia am ieșit din hiper, și apoi, ce mare lucru vezi tu, ce nu-i la locul lui de te holbezi așa, ca prostul? De-abia aștept s-ajung acasă, să-l văd p-ăl mic, să-l iau și să-i zic, să-i arăt unde am fost, uite, am să-i spun, uite, vezi, acolo sus, pe cer, pe-acolo am fugit, aia mică, nu se vede chiar așa bine...

– Aia mică, ce? fu atent Pesta.

– Aia mică, steaua. O să-i arăt steaua p-unde-am fost și...

– Aici e aici, Fălcuță, sări de alături prietenul său. Privește și tu, mai aruncă el mîna, cu degetele răsfirate, spre hublou. Unde sînt stelele?

Grasul înghiți în sec, deschise ochii din visare și-și îndreptă din nou atenția spre cerneala întunecată a spațiului. La naiba, făcu în gînd, Pesta a nimerit-o, stelele-au fugit. Se aplecă ușor pe placa de pilotaj. Ce dracu', doar... Se opri la timp, oricum, partea filozofică a existenței nu era atracția sa.

– Nu știu, Pesta. Spune-mi tu.

– Atîta poți să scoți din tine? se indignă colegul său. Atîta? Poate s-o fi stricat ceva, o fi putrezit un aparat, am ieșit din hiper dracu' știe unde, stelele nu-s, c-asta ne trebuia acum. Tu ești specialistul, vezi ce poți să dregi.

Fălcuță se ridică ușor, de parcă își coordonase mișcările proporțional cu rotunjimile sale. Pesta remarcă fără să vrea că, văzut din spate, prietenul său semăna uimitor cu o sferă durdulie de carne sau, mai degrabă, cu un fund de copil. Din față, însă, Fălcuță era cel mai bun suflet, un om adevărat.

– Ce să fac eu, Pesta? Se opri, căscă larg, apoi își băgă mîinile în buzunarele mari ale salopetei roase pe la încheieturi. Nu ține de mine, nu e chestia mea, bătrîne. Nu vezi, aparatele-s sănătoase. Dacă înainte de a mă deranja cu fleacuri ai fi privit controalele, ai fi remarcat că totul e pe verde, merge. Deci tu trebuie să iei faza asta în mînă. Cu stele sau fără, sîntem acasă. Asta e. Și mi-e foame.

– Atunci ce propui?

– Știu eu, aprinde și tu reflectoarele, aruncă grasul indiferent.

Era o tîmpenie, făcu în sine Pesta, reflectoarele se justificau doar pe o planetă, aici, în spațiu, nu ținea, nu era logic. Și totuși nu avea altceva de făcut, ar fi putut încerca orice. Se execută. Și atunci...

– Doamne! Dumnezeule! Stele nenorocite, asta... asta nu...

Fălcuță nu-și duse uimirea la sfîrșit. Oricum, nu avea ce să spună, și nici Pesta, problema îi depășea, nu era de competența lor. Acolo, în centru sau mai precis spre stînga, deci, pe ecran se lăfăia, se întindea imaginea clară, de neconfundat, a unui măr, un măr uriaș, cu o coadă imensă, un fruct gigantic. Un măr. Un măr? Un măr?

– Pesta? Pesta!

– Fălcuță...

Se priviră un timp, iar fața la fel de abstractă a celuilalt îi potoli pe amîndoi, dacă se poate spune așa.

– Pesta, Pesta, ce-ai făcut, ce... ce ai făcut?

– Nu știu, nu... ăă... am... de fapt, uite, calculele sînt aici, în ordinator, saltul hiper e același ca la plecare, aceiași factori, poți să... eu n-am schimbat...ăă... nimic, e un simplu salt spațial, cîmpul holostatic a rămas la fel, nu... poți să te uiți, poți să simulezi saltul în computerul tridè, uite, ăla de colo, încearcă, eu...

– Și ăla, în față, ăla nu e,.. ăla nu e...

– Un măr, să fiu al naibii dacă nu-i așa. Un măr, pe toți dracii. Rotund, și galben, da, galben, pot să jur că dacă-l luminăm în mod corespunzător, ca acasă, o să vezi că-i galben. Și, ca să fie totul autentic, mai natural, aș putea să pariez că are și un vierme în el.

– Ce vorbești acolo, ce-ar mai putea fi natural aici? Unde sîntem, omule? Măr? De ce măr, de ce tocmai un măr? Ce-i cu spațiul ăsta împuțit?

Pesta tăcea. Făcu unele mișcări repezite pe claviatura de bord, iar pe hublou se iveau pe rînd, tăcute, în spatele mărului, și alte posibilități familiare. Deslușiseră pe rînd o pară, un strugure, un om... Grasul se lăsă în față, ochii i se rostogoleau cunoscători, adulmeca.

– Știi, făcu într-un tîrziu, la urma urmei, aici cosmosul e destul de drăguț. Mă întreb cam în ce fel ar arăta o făptură inteligentă în zona asta. Mie-mi place.

N-ar fi fost firesc să spună altceva, partea filozofică a lumii nu era nicidecum caracteristica sa principală. De fapt, concepțiile i se puteau ghici în trupul destul de vizibil. Pesta îl privi absent.

– ... îți dai seama, să discuți cu un biftec vorbitor, sau cu o pizza sensibilă. Și la o adică, dacă tipul te supără, să zicem, cașcavalul ăla de colo, n-ai de făcut altceva decît să-l înghiți, he, he, nostim lucru, nu? Pesta, poartă-mă acolo. Merită s-aruncăm o privire.

– Pentru Dumnezeu, Fălcuță. Eu vreau s-ajung acasă, înțelegi?

Pesta se ridicase, obrajii i se înroșiseră.

– La urma urmei, dacă burta ți s-a găurit, poți să dai o fugă în bucătăria navei, s-o cîrpești. P-ormă poți să și cînți, dacă-ți arde de gîndit, ai vedea că generatorul hiper e pe ducă, aici n-are cum să meargă, ceva îl ține pe loc.

Grăsanul prinse cuvintele din zbor. Se întoarse, cu destulă greutate, dacă se iau în considerare sunetele obosite ale fotoliului de pilotaj.

– Am putea să procedăm prin analogie, făcu.

– Nu pricep, clipi Pesta.

– Gîndește. Noi ce avem? Planete, în spațiu. Stele, pe lîngă planete, și tot așa. Aici, ce vezi? Mere, nuci. Ar trebui să fie un echivalent al asteroizilor, planetelor, altele d'astea. Ar trebui, tot prin analogie, să fie și un fel de găuri negre, uite, de exemplu cașcavalul ăla, găurile lui...

Pesta amuți. La urma urmei, surîse, Fălcuță ăsta nu e chiar așa prost. Îi sclipește chelia. Are ceva în bibliotecă. Și, de ce nu, ar putea să aibă dreptate. Pere-asteroizi, plăcinte-comete, de ce nu, de ce nu... Și chestia aia cu gaura neagră, găselnița asta, dacă ar merge...

– Hai, tipule, sări Pesta în fotoliul de pilotaj. Îți sar ideile astăzi. Bagă viteză spre brînza aia, sau cașcaval, ce-o fi. Ne-aruncăm într-o gaură, și dacă ai nimerit-o, atunci...

Fălcuță se prinse: Cîmpul holostatic al unei găuri negre era în stare să azvîrle o navă în hiperspațiu. Și, dacă analogia era tare, dacă era tare... Nu mai fu în stare să continue ideea. Și totuși, chiar dacă partea filozofică a vieții nu îl atrăgea, pentru ultima perioadă de timp își făcuse datoria.

Nava tuși, o clipă se temură c-o dăduseră în bară, însă un moment mai tîrziu se înscrise pe o traiectorie stabilă, se îndreptau încet, dar sigur, spre gaura de dimensiuni cosmice din pîntecul alimentului la fel de impozant. Și atunci, lumea îi înghiți. Gaura curse spre ei, nava se învălui într-un halou albăstrui, pe hublou universul se topi, iar ei știură, da, știură că totul era perfect, da, erau din nou în hiperspațiu. Pesta se ridică, îl bătu familiar pe umăr pe colegul său și Fălcuță îi întoarse un zîmbet tîmp.

Lansară în ordinator coordonatele și procedurile necesare întoarcerii acasă, iar bîzîitul monoton și clipitul banal al beculețelor de pe plăcile de bord le parveni familiar, ca întotdeauna.

Peste un timp avertizorul anunță momentul intrării în spațiul adevărat, putură să vadă universul clătinîndu-se din nou pe ecranul insensibil, haloul albastru se destrămă, erau acasă. În acel moment, după cîteva clipe în care fixaseră nedumeriți hubloul, se priviră pierduți, sfîrșiți.

Acolo, în centru, sau mai precis la stînga, transparența cuminte a ecranului afișa senină, clară, imaginea gigantică, detaliată, a unui saxofon.

Special NOVA 5,5

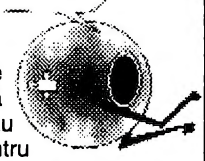

CONDIŢIA CONDIŢIONĂRII

Dimitrie LUPU

I. Zeii mi-au dat legea. Zeii înşişi sînt lege. Universul însuşi e doar un mănunchi de legi. Legea e seacă, dură, imuabilă; nu te înşeală niciodată. Legea se cere doar respectată.

Răsturnaţi un recipient conţinînd un lichid oarecare - legea va face ca lichidul respectiv să se împrăştie conform legii care l-a creat.

1. „ARMA" - un obiect, unealtă, aparat, maşina care serveşte la lupta împotriva inamicului, la vînat, în unele probe sportive etc. - DEX

Ce noroc pe mine că am făcut parte din „grupul pentru extinderea limbii române" pe planeta asta chioară; Acum ştiu cu cine am de-a face.

2. O pasăre mică trecea în zbor. O urmăream prin sistemul manifenerg. Un dram de bioenergie structurată aerodinamic. Zborul îi era şui, debusolat; sistemul ecologic al Zibelinei e complet distrus.

Şi dintr-o dată pasărea s-a destructurat. Un minuscul spot de energie graw o fulgerase. S-a disipat în spaţiu ca şi căldura radiată de o lampă cu tungsten.

II. Legile nu se creează; legile răsar, fiecare din cumulul precedentelor şi în perfect acord cu ele, în măsura necesităţii lor. Existenţa însăşi e lege. Cînd ai învăţat acest lucru eşti zeu.

Eu am învăţat acest lucru.

3. „Stăteam singur în cîmpia dimineţii", zise poetul. Stau singur în pustia adăpostului antigraw, zic eu, la etajul minus nouă. Aici arma Satmarenilor nu mă poate găbui; între noi stau cîteva planşee masive, întărite de cîmpuri energo-absorbante.

4. Ne pîndim. Eu am avantajul că ştiu de existenţa ei.

Satmanii au curăţat Zibelina în doar cîteva raiduri scurte, devastatoare. Curăţire biologică, adică: oameni, animale, plante... Maşinăria asta ucigaşă au lăsat-o aici doar dintr-un exces de prevedere.

III. Viul este indezirabil aici. Viul e singura eroare a existenţei; oxidare, degradare, mizerie; sentimente, dorinţe, capriciu... Observaţi cu atenţie o gînganie oarecare. Ce instinct obscur o mînă să înceapă o mulţime de acţiuni fără a duce vreuna la capăt? Alege, alege mereu între miliardele de posibilităţi, fără a fi sigură vreodată că procedează corect. Habar n-are că mai există şi legi.

5. Întîmplarea cu pasărea s-a repetat. De această dată, însă, cu un stol întreg. Arma dezintegra grupe de cîte cinci, la intervale exacte de 7,5 secunde. Ultimele două păsări s-au destructurat în secunda a 30-a. Am văzut înregistrarea automată. E impresionant ca spectacol.

IV. Şi eu aleg, dar alegerile mele sînt logice, ba chiar legice. Între o frunză căzînd şi o insectă în zbor voi suprima în ordine:

I - insecta; II - frunza. Mişcarea şi capriciul lor îmi dictează ordinea anihilării. Viteza înseamnă, în ultimă instanţă, timp cîştigat; iar aleatoriul - lipsă a legii.

6. I-am aruncat 20 de grame de substanţă enzimatică la suprafaţă. I-au trebuit 21 de secunde pentru a o descoperi şi anihila. Ciudată această diferenţă de timp.

Calculat pe scara Jivar, spotul destructor ar fi putut face praf şi pulbere adăpostul meu, dacă n-ar fi condiţionat de a acţiona doar împotriva energiei bio. Noroc că Sarmanii vor Zibelina întreagă. Moartă, dar întreagă.

7. Raportul dintre viteza de acţiune a armei şi viteza prăzii e evident. Păsările: 14,9 m/sec.; bolul enzimatic - 5,1 m/sec. Proporţia e de 1/3. Am verificat lansînd încă o momeală cu ajutorul unui cartuş clasic. Viteza - 90 m/sec. Timpul de reacţie - 0, 46 sec.

V. O ploaie de mostre bio a avut loc. A trebuit să mă orientez repede, dar legea înscrisă în mine m-a ajutat. Întîi cele cu viteze mari, coborînd spre cele leneşe. Structuri necatalogate.

8. Azi am sacrificat una dintre ultimele două rachete preluminice. Între lansare şi destructurare s-au scurs doar 0,002 sec. Concluzia e stupefiantă: ucigaş monolateral - logică monolaterală. Totul e ca viteza mea de evadare să fie mai mică decît a momelilor pe care i le voi arunca. Dispun de încă 1.800 cartuşe clasice.

9. Mi-am verificat scuterul. Ultima rachetă preluminică o voi folosi pentru a înfrînge momentul gravitaţional al planetei. Ştiu că pot păcăli arma asta „deşteaptă", mai rămîne să şi reuşesc. Numai de m-ar ţine mîine psihea mea divină, cum zicea grecul ăla divin. Oricum, merită să-mi risc pielea pentru a face cunoscută situaţia de aici Consiliului Planetelor Unite.

Şi-apoi, încercarea moarte n-are(!), cum se zicea cîndva pe la noi. La revedere, Zibelia.

A FOST - ESTE ALEHIA

„Căci toate sînt în una şi una este în toate în cer şi pre pămînt".
Eclesiastul

Locul meu nu e aici. Locul meu nu e nicăieri. Locul meu e pretutindeni. Acum sînt aici pentru că aici trebuie să fiu. A fi însemnînd doar o minimă concentrare. Ca slaba încordare a braţului pentru a prinde un fulg ori numai ca un gînd răzleţ care se conştientizează o clipă.

Cel Nalt mi-a spus:

– Deschide-ţi o fantă Acolo; nu prea îmi place cum merg lucrurile.

Acolo se traduce pentru ei prin Alehia. Alehia e un punct de rezervă în planul Lui. Arid, conservat, mort. Existenţa lui nu pune nici un fel de probleme. Dar au venit ei, în maşinile lor urlătoare, au separat mici spaţii ermetice, au măsurat, au parcelat, au instalat mecanisme primitive, zgomotoase, poluante, dizgraţioase.

– Pot interveni la nevoie? am întrebat.

– Poţi doar să dai un semn.

– Acum sînt aici, deşi sînt tot Acolo. Ei ar numi asta „undă purtătoare". Îi văd agitîndu-se ca neodihna însăşi, ca însuşi Verbul Central. Înşiră maşinării grosolane, taie ori lipesc prin puterea plasmei, bat obiecte dure cu alte obiecte dure, deteriorante, zgomotoase.

Acest zgomot al lor, acest vuiet continuu care mă oboseşte! Păcat că nu am voie să intervin. I-aş mătura! I-aş spulbera, cu maşinile lor oribile cu tot! Şi doar i-am zis lui Gabael: „Nu le da plasma pe mînă, bătrîne!" Dar lui îi plac jocurile pe muchie de cuţit. Zîmbea cînd mi-a răspuns:

„Lasă-i, bătrîne, lasă-i să se joace cu focul oleacă." Desigur, el cunoaşte ceea ce ei numesc „viitorul"; are acces la pre-plan. O lecţie (!), asta vrea el, să le dea celor 14 entităţi greg o Lecţie. Atunci eu ce rol am „aici"?

Acum s-a lăsat liniştea. Acum cele 14 entităţi greg s-au strîns în cea mai înaltă incintă ermetică, transparentă, pe care au adus-o pe Alehia. Acum... Înţeleg ce vor face „aici". Un experiment. Un experiment teribil: anularea unui reflex al Legii Divine în lumile greg. Sărmane fiinţe materiale. Greg - egal material - egal fără acces la Cunoaştere. Sărmane efemeride (!), cîtă pasiune puneţi voi în fărîma de umbră a informaţiei ce v-a fost odată!

– Opriţi-vă! le strig. Opriţi-vă! E o capcană! O încercare a trufiei voastre!

Dar nu mă aud! Nu mă aud! Principiul Nonintervenţiei, la care sînt limitat!

Se pare, totuşi, că o boare din zbaterea mea a ajuns pînă acolo „jos". Entitatea conducătoare a grupului şovăie înfiorată cu degetul pe butonul „START". Dar nu, a fost doar o iluzie. O Autoiluzie. Şi legile, chiar şi numai ca reflex al Legii, sînt un tot. Inseparabil! Inseparabil!

Acum înţeleg zîmbetul lui Gabael. Înţeleg şi rostul meu „aici". Informaţia ridicată la rang de Cunoaştere prin trăire, prin consum esenţial personal; IN FACTO! Şi mi-e destinată numai şi numai mie.

Închid fanta. Am închis-o.

Acolo „jos", Alehia se topeşte, se evaporează, explodează, se pulverizează, toate aceste verbe acţionînd concomitent. Concomitent şi Perpetuu!

A fost odată! Este o dată! Ad infinitum.

Uneori punctele de rezervă... sînt puncte active; numai că revelarea acestui fapt se face conform Planului pe care numai *El* îl cunoaşte.

E vremea să-*l* dau un semn.0

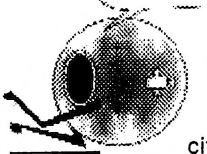

Visul de Crăciun

Răcnete înfiorătoare se auzeau de la subsol. Salonul era plin de fum. Sahib rîdea în timp ce zornăia cutia cu zaruri. Pe o masă plină de scrum, chiştoace, pahare şi sticle sforăia un tip chel, îmbrăcat cu nişte blugi ponosiţi, cam unsuroşi. Cei doi tineri îşi etalau fişicurile cu monede din aur. Sahib dădu drumul zarurilor. Acestea zornăiră pe marmura pardoselii, se rostogoliră şi se opriră. Unul dintre tineri se aplecă şi citi suma înscrisă pe cele două feţe superioare ale zarurilor de fildeş.

– Cinci şi cu doi, adică şapte!

Sahib continuă să rîdă în timp ce, oftînd, cei doi tineri îi plăteau, golindu-şi fişicurile cu monede din aur.

Un bătrîn cu o pălărie învechită pe cap stătea la bar, cu un pahar cu rom între labele lui păroase şi bătucite.

– Ascultă, Karl, începu bătrînul, i se adresa barmanului care nu numai că nu-l asculta, dar se ocupa cu ştersul unor pahare, trăgînd cu urechea la răcnetele ce, din cînd în cînd, răzbăteau de la subsol, acolo unde şeriful Dodom îşi amenajase o cameră de tortură.

– Ascultă, Karl, continuă bătrînul într-un tîrziu. Să ştii că eu aştept pe cel ce va veni. Un om născut în a şaptea zi a lunii a şaptea, acum douăzeci şi cinci de ani, pe insula lui Enoh. El va veni şi ne va spune, iar noi nu-l vom crede şi o să încercăm să-l ucidem. Dar el e cel ce trebuie să vină şi să dispară într-o oglindă, chiar aici, în barul dumitale. Îţi va părea rău, o să vezi, Karl, el o să se supere şi ne va pedepsi amarnic. O să vezi, Karl, ascultă ce-ţi spune un bătrîn aventurier, visurile nu m-au înşelat niciodată.

Dar Karl nu-i dădea importanţă. Se obişnuise cu bătrînul ciudat, uşor sărit de pe fix, care în fiecare zi îi povestea din visurile sale profetice ce nu se îndeplineau niciodată.

– Şi mi-a mai spus acel om, în vis, că e fugar şi va fi rănit, sîngele-i va curge şi-ţi va mînji podeaua. Ascultă, o, Karl, ascultă la cele spuse de mine şi nu te vei căi. Omul acesta va veni. Ştiu asta.

Uşa fu dată cu putere de perete şi intră împleticindu-se un tînăr, bruneţel, nu prea frumos dar cu trăsături sincere; îmbrăcat cu un costum demodat, de cavaler medieval, costum cum nici prin muzee nu prea mai găseai.

Merse direct la bar fără să privească în lături şi se aşeză pe un taburet.

– El el, chicoti bătrînul de cum îl văzu. Karl, am avut dreptate?

Dar Karl, interesat de noul muşteriu, nu-l băga în seamă. Ce ar fi însemnat să asculte toate bazaconiile debitate de bătrînul beţiv şi filosof, profesor de literatură ieşit la pensie de vreo opt ani, cu o pensie mizeră cheltuită pe cărţi?

– Domnul meu, fiţi binevenit la noi! declamă patetic Karl.

– Lasă linguşirile, patroane, dă-mi ceva tare şi dă-i şi bătrînului ăsta. Fac cinste, spuse străinul, întorcîndu-se spre bătrîn.

– Ai venit, omule născut pe insula lui Enoh, ai venit în sfîrşit să mă izbăveşti de ăştia care ne cred nebuni pe toţi cei diferiţi de ei, pe toţi cei ce n-am trăit în mocirlă... Ai venit, în sfîrşit.

– Doar ţi-am promis, bătrîne.

Barmanul îi servi cu cele cerute.

– În sfîrşit!, suspină bătrînul.

– Te-ai chinuit cu ăştia o grămadă, păcat! Tare mă tem c-ai pierdut timpul degeaba.

– Avem multe să ne spunem...

– Vom avea timp. Veşnicia e a noastră. Am venit acum douăzeci şi cinci de ani să te caut. De atunci fără încetare am scotocit prin lume. Iată-te, în sfîrşit. Acum bea-ţi paharul pînă la fund, să mai simţi odată viaţa de pe pămînt, trage bine aer în piept să nu uiţi mirosul pămîntului. Acolo unde e bine, neavînd de ce lupta, vei duce dorul luptei vieţii de aici, de pe pămînt.

Tînărul plăti consumaţia, se ridică şi se îndreptă spre o oglindă imensă aflată pe un perete întreg. Se privi îndelung, îşi aranjă ţinuta şi începu să zîmbească.

Zornăitul zarurilor, sforăitul chelului, muzica şi toate fură acoperite pentru o clipă de un răcnet de la subsol.

– Hai acuma, termină odată, se vede treaba că n-avem loc pe aici, prin lumea asta mare. Să mergem...

Bătrînul profesor de literatură, actualmente pensionar, se grăbi să-şi termine romul, sări sprinten de pe taburet, repezindu-se pe urmele celui ce păşise în oglindă.

MIREL FLORICICĂ

Prolog

Bicititri ascultă atent ecoul ultimei împuşcături. Pădurea vuia de larma hămăiturilor. Brazii gemeau sub povara zăpezii. Ea străluci şi Zanţic îşi aduse aminte de Rigon ce le povestise mai demult cum că zăpada e moavă, albastră, roşie... fiindcă există o serie de fenomene fizice care... Şi mai spunea Rigon că zăpada n-are culoarea albă în nici un caz. Asta, deoarece albul şi negrul nu sînt culori. Rigon cam prea vorbea multe, ştia ce-i drept cîte-n lună şi în stele dar, totuşi...

Bicititri privi spre tovarăşul său. Aburi le ieşeau pe nări şi gură. Zanţic îi făcu cu ochiul şi el îi zîmbi. Cîteodată se purtau ca nişte copii, asta o spusese şi Rigon şi mai zisese şi că veşnică este cu adevărat copilăria. Se auzi un urlet de lup. Zaţic aluneca încet pe schiuri privind fix în adîncul pădurii. Bicititri îl lăsă să se îndepărteze şi abia atunci o porni şi el mai departe. Nu se mai auzise de mult nici o împuşcătură. Nici strigătele gonacilor, nici lătratul ctinilor. Doar ca un ecou întîrziat plutea, pe deasupra zăpezii fără de culoare, a lui Bicititri, şi Zanţic, şi a brazilor verzi un urlet de lup.

Opriţi pe vîrful unei măguri cei doi urmăritori înfricoşaţi, într-un vîrtej de zăpadă, un zimbru ce alerga neatingînd pămîntul. Era negru şi fioros. Aşa era. Şi avea şi o stea în frunte. O stea de argint.

Mirel FLORICICĂ

Drumul zimbrului

– Tu promis mie porc mare! cîrîi Libanezul.

oh! OHohoh! melița Libanezului alunga godacii la zece kilometri în jur.

– Da' mai taci, mă, odată! îl repezi Călăuza.

Libanezul tăcu. Era mai bine aşa. Nu văzuse urme, dar chiar de ar fi văzut, tot nu făcea nimic fiindcă era pe tărîmul lui Iordache. Iordache, aşa se numea pădurarul căruia îi şi ucisese două vite anul trecut şi căruia de mult îi purta el sîmbetele. Pentru a ajunge la Cuiburi trebuiau să urce costişa aceea, să urmeze poteca pînă la Baltă, pe urmă să coteacă la stînga şi... gata! Altă viaţă, altă lume...

Un mare semn de întrebare prezenta pădurea, pădurea ce se dovedea a fi cam ciudată. Prin părţile acelea, primele ore ale dimineţii deştrămau şi ultimul fuior de pîclă, dar acum să tot fi fost vreo două ceasuri trecute de la al zilei miez şi...

Cei doi trecură de Baltă, o cotiră şi, după cîţiva paşi, îl întîlniră. Era un bătrînel îmbrăcat ca de sărbătoare, ce sta pe o buturugă avînd parcă toată veşnicia să-şi termine pipa.

Primul gînd care-i veni în minte Călăuzei fu să-l ocolească, căci ţăranilor nu le plăceau braconierii. Nu ştiu însă nici el ce forţă misterioasă îi purtă paşii direct spre bătrîn.

– Bună ziua! spuse Călăuza.

– Bun ziu-ua! cîrîi Libanezul.

– Ziua bună, feţii mei! răspunse Moşul.

– Tataie-tataie, nu te supăra, rogu-te, nu cumva văzutu-l-ai pe Iordache? îl iscodi Călăuza.

– Apăi pe Iordache io nu-l cunosc, da' l-am văzut pe Ion de-a lu' Fag.

– Care Ion? nu se putu stăpîni Călăuza.

– Ion? Ion a' lu' Fag, Fag din Stejăriş, de lîngă Pietroasa, drept peste Bulboaca.

– Ptiu! se înciudă Călăuza înţelegînd că... Moşule, tu spui poveşti?

– D-apoi cum? şi în glasul lui se cunoştea o siguranţă de nezdruncinat.

– Aracan de di mine! oftă Călăuza. Hai, Libanezule, hai, că moşu-i ţicnit.

Dar Libanezul se aşeză tacticos, comod, lîngă Moş şi începu să-i vorbească într-o limbă ciudată, în păsăreasca aia a lui... Bătrînul îi asculta mai mult decît interesat, lacom chiar. Călăuza surprinse în ochii străinului o licărire ciudată. Flutură mîna în semn că nu-i normal. Vorbea despre Libanez şi luase drept martor un brad ce se semeţea un pic mai încolo, la vale.

Avea impresia că... Da, da! greşise drumul. Acum nu-i mai păsa însă. Căuta să se îndepărteze cît mai mult de tărîmul lui Iordache.

Toporaşii îi plăceau toporaşii! Întotdeauna îi plăcuseră! Să culeagă cîţiva! Hai, că era bună! El, ditamai omu', să culeagă flori?

Alerga.

Cîntec... Îi plăcea să cînte, dintotdeauna îi plăcuse să cînte. Se cam ferea de alţii, ce-i drept, fiindcă-i era frică. Se temea ca nu cumva să rîdă de el.

Alerga.

Ce era tropăitul acela? Nu ştia nimic care să facă aşa mare zarvă. Un zimbru? Ce frumos era. Grumazul - acoperit de o spumă roşiatică. Auzi lătrat de cîine. Ştia de undeva scena asta. Da, dar de unde? Ce mai conta? Zimbrul începu să se îndepărteze. Cocoşul armei ţăcăni. Se avîntă pe urmele fiarei. Din umbrele ceţurilor se ivi cîinele apoi şi un vînător călare, în haine domneşti. În timp ce fugea, uită de Iordache, uită de tot şi începu să cînte.

Bogdan DRUGAN

14 Turneul S.F.

Dragoș PALADE

SARVAM ANITYAM[1]

„... toate sînt în realitate o iluzie. Chiar și gîndirea în sine e o iluzie, în absolut ea nu există. Dacă nu o recunoști acum drept iluzie, multă vreme vei mai rătăci încă în cercul transmigrării și neîndoielnic te vei scufunda în noroiul tuturor felurilor de durere..."

Cartea Tibetană a Morților

...neant. Nimicul. Singurătatea mă apasă și mă las în voia amintirilor, singurele lucruri care mi-au mai rămas.

La început, totul a fost relativ ușor, nașterea pe cale artificială într-un laborator genetic... Mi-au rămas în minte mirosurile puternice precum și penumbra permanentă.

... apoi din nou întuneric.

Lumină orbitoare și mizerie. Mulți alți asemeni mie.

Instrucție dură. Chin. Durere. Epuizare. Amorțire și iarăși întuneric...

... Săli mari cu mașinării clipind sacadat.

Noian de informații. Aflu că nu sînt, de fapt, decît o unealtă în mîinile altora, că fac parte dintr-un program mult mai vast de creare a unei arme perfecte. Odată depășită disperarea primelor momente, mă scufund din nou în noianul de informații. Război. Religie. Filozofie, artă. Totul. Perfecțiunea presupune inteligență.

Totul este confuz. Mulți clachează și se pierd pe drum.

Orele chinuitoare de instrucție fizică îmi întăresc psihicul. Atingerea perfecțiunii presupune durere.

Meditație...

Instrucție...

Informații...

Meditație...

Am rămas tot mai puțini. Trec la exerciții de telepatie și telekinezie. Fac progrese.

Vastitatea și resursele proiectului sînt nebănuite. Am mai rămas doar cîțiva, iar timpul nu mai înseamnă nimic pentru noi. Proiectul a ajuns, s-ar părea, într-o fază superioară.

Sînt trimis pe cîteva planete unde trăiesc vieți diferite. Traumele morții lasă urme adînci în psihicul meu.

Pe o planetă îmi ucid genitorii și urmașii. Pe o alta declanșez un holocaust. Într-o altă viață mă sinucid.

Mă întreb uneori la ce îmi folosesc toate acestea...

Perfecțiunea nu este departe. Voi deveni un desăvîrșit mecanism de distrugere, un mecanism capabil să gîndească, însă...

Încep o serie de antrenamente foarte cludate. Distrug sau creez. Trimit în neant lucruri, obiecte și fac să apară altele.

Și dacă totul nu decît o iluzie?

Ce se așteaptă care de la mine?!

Am mai rămas eu, arma perfectă creată doar de dragul de a fi creată. Mă simt bătrîn și singur. Spiritul este atotputernic, spiritul este omnipotent, mi s-a repetat întruna pînă la obsesie. Spiritul... Am renunțat de mult la învelișul material care devenise o povară stînjenitoare.

DE CE?

Mă îndoiesc, deci CUGET! Cuget, deci EXIST!

Totul a devenit rutină. Oare o armă trebuie să se supună întotdeauna celor ce au creat-o? Nu. Trebuie să se supună condiționărilor. Dar dacă aceste condiționări nu există?

Azi am fost supus cîtorva verificări. Poate, totuși, îmi voi îndeplini menirea: aceea de a distruge.

Tot nimic. M-am plictisit. Dacă eu sînt conștient doar de existența mea, înseamnă că doar eu exist. Deci ceilalți nu sînt decît o iluzie. Dar dacă și eu sînt tot o iluzie?

Îmi voi demonstra în vreun fel dacă am sau nu dreptate.

Sînt pregătit...

AM REUȘIT!!! Azi, ultimul Azi de fapt, azi *am distrus* Universul. L-am trimis pur și simplu în neant.

Am avut, deci, dreptate. Bucuria îmi este însă de scurtă durată. Realizez că am rămas singur, SINGUR, așa cum am fost de fapt dintotdeauna.

Timpul, materia, spațiul nu mai există. Nimic nu mai există...

A rămas însă plictiseala. Și amintirile. Dar nu pot depăna la nesfîrșit aceleași amintiri.

Sînt singura armă perfectă. Menirea mea este să distrug.

... Dar ca să distrugi trebuie să ai ce!

DISTRUGEREA PRESUPUNE, deci, CREAȚIE.

... neant. Nimicul mă împresoară. De fapt SÎNT Nimicul.

Plictiseala...

Amintiri... Neant...

SĂ FIE LUMINĂ, gîndesc.

Și, deși știu că e doar o iluzie, SE FĂCU LUMINĂ.

[1] *Sarvam duhkham, sarvam anityam* - *„Totul este durere, totul este efemer": Buddha*

Dan DOLGHIN

ZBOR

Azi mi-am ucis părinții. Aveau pretenția că mă aflu pe această lume datorită lor. Habar nu aveau că sînt aici dintotdeauna. De mama îmi pare rău. O iubeam puțin. Dar puțin. Lumea asta stupidă mă compătimește. Vecina de deasupra, stupidă și grasă, pînă acum nu a făcut decît șase copii. Nu îi pasă de ceilalți decît în măsura în care îi poate bîrfi. Azi a urlat la mine spunîndu-mi că i-am bătut una din progeniturile alea care o copiază doar în prostie. Tot timpul m-am uitat atent la figura ei schimonosită de furie. Îi vedeam limba care, ca o lipitoare, se zvîrcolea subțiindu-se și îngroșîndu-se spasmodic, ascunzîndu-se din cînd în cînd după dinții murdari, ajutînd coardele vocale să îmi arunce arsenalul de blesteme ce îl deține în creierul ei primitiv. Cînd a vrut să mă lovească am privit-o cu atîta ură încît s-a retras descumpănită.

I-am spus că mîine va muri.

A murit săptămîna trecută călcată de un taxi.

Azi la curs profesoara ne-a vorbit de viruși. Am rămas impreO Ceilalți scriau automat ce auzeau, gîndindu-se la cu totul altceva. Profesoara m-a văzut și mi-a zis că dacă am venit la cursul ei măcar aș putea avea bunăvoința să scriu. I-am răspuns că obiectul unui curs este de a ne învăța să gîndim, nu să scriem. M-a făcut nesimțit și m-a dat afară.

Virușii sînt aproape perfecți. La început erau simple microorganisme supuse acelorași legi biologice ca și celelalte. Le-am eliberat din ciclul de viață creșterea, care era timp pierdut. Acum se reproduc la dimensiuni mature și tot timpil parazitează. Din ce în ce mai eficient.

În autobuz, doi bătrîni fac politică de doi bani. Îi blesteamă pe toți „exploatatorii", spunînd că pe vremea lor era mai bine. Le-am zis că era bine pentru că nu făceau decît să îndeplinească ordine. Că erau fericiți că nu le cerea nimeni să gîndească. M-au făcut parazit și scandalagiu. Sînt niște ignoranți.

M-am hotărît să profit de ignoranță. Mă voi folosi de ea pentru a distruge. Sînt doi tineri care îmi vor fi de folos. Îi cheamă Marx și Engels. Le voi sugera noua doctrină.

Cîțiva țigani ascultînd muzică lăutărească m-au oprit spunîndu-mi că am plete ca o curvă. I-am privit calm și le-am zis că fiecare ascultă muzica pe care o merită. Cu toate că nu au înțeles nimic m-au bătut.

Am reușit să împiedic un dictor să descopere virușii.

Dar nu știu cît o să o mai pot face. Doctorii sînt așa mulți. Oricum îi vor descoperi. Și atunci vom fi în competiție. Eu să îi perfecționez. Ei să îi anihileze.

În schimb, comunismul a cîștigat teren. Lenin nu a fost creația mea. În zonele în care acesta e la putere, lucrurile merg din ce în ce mai rău. În celelalte zone sînt simpatizați de unii și urîți de alții. Acest ultim sentiment trebuie să îl încurajez. Voi aplica vechea tactică. Cel pe care îl aleg va fi tot germanic: Hitler.

„Tineretul-viitorul omenirii", rînjește hîd lozinca idioată de la marginea drumului. O fac bucăți cu piciorul. Ceva mai încolo, cîțiva oameni mă privesc cu reproș... Sînt atît de limitați încît sînt sigur că mă condamnă.

A izbucnit războiul. Oamenii nu mă vor dezamăgi niciodată.

Mulți zic că aș fi foarte rău.

Greșesc.

Sînt cît se poate de normal.

Sînt interpretat altfel, de ei.

Ceilalți vorbesc despre rău fără să știe ce înseamnă cu adevărat.

Eu știu.

Noi știm.

TRILATAREA UNEI TRIMENSIUNI

Motto:
„Doi-ul e aproape trei"

Special
NOVA 5,5

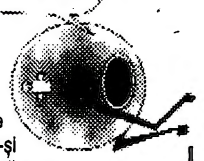

Lucrurile au început să meargă astfel de trimineață, cînd am văzut-o la bucătărie pe soția mea stînd picior peste picior peste picior și bîndu-și liniștită cafeaua. Mi-am zis că m-am trezit puțin cam tîrziu, așa că mi-am luat sandwich-urile și-am plecat la serviciu.

În stație sosise autobuzul, pe ale cărui trei uși scria „urcar", „ecobo" și „rîre". Iar oamenii urcăreau, ecobau și rîrau. Cum eu nu știam ce înseamnau astea, am preferat să o iau pe jos, mai ales că de clădirea unde lucram mă despărțeau doar două stații de autobuz. Au fost trei de fapt, una fiind nou introdusă, justificată probabil de distanța mare ce trebuia parcursă. Am intrat în biroul pe ușa căruia scria mare: „trirector adjunct". Biroul în care lucram părea al persoanei așezate pe scaunul meu, care, binevoitoare, mi-a explicat că fusesem mutat alături. Pe ușa de alături scria, puțin mai mic: „Adjunctul trirectorului adjunct". Nu am comentat deloc, fiind convins că toate pot avea o explicație.

Era puțin mai dificil de lucrat cu receptoarele în trei vîrfuri deoarece confundam vîrfurile în care se vorbea cu cel în care se asculta. Și triunghiurile de scris mi-au mai dat puțină bătaie de cap, dar, oricum, am terminat ziua de lucru în mod onorabil.

Acasă totul era neschimbat. Soția mea trebăluia în bucătărie: cu o mînă ținea oala pe aragaz, cu cealaltă amesteca, iar cu ultima presăra sare în conținut. Am salutat-o și am intrat în dormitor să mă schimb. Simțeam că ceva nu era în regulă, dar nu știam ce. Aha, da! Lipseau copiii. Așa că am întrebat:

– Dar copiii unde sînt?

– Sus, la vecinii de la trei.

Ceva nu mergea. Blocul nostru nu avea decît două etaje.

– Unde?

Soția mea se opri și se uită mirată la mine.

– Se joacă la vecinii de la trei.

– Asta ce vrea să însemne?

Și în acel moment ușa se deschise și un tip mustăcios intră în apartament, își azvîrli servieta într-un colț și strigă vesel către noi:

– Săru-mîna, nevastă! Să trăiești, bărbate!

DAN DOLGHIN

CUM A ÎNCEPUT

Ridic capul și privesc patul. E mult mai mare privit de deasupra. Obosit, îmi dau drumul și cad de pe tavan. Mă uit la ceas. Oricum, azi am rezistat mai mult. Întind mîna și tes din cameră. Pe hol, un trecător mă privește cu ochii mari. Nu îndeajuns, pentru că îl calcă un automobil. Șoferul scoate capul pe geam, înjură și apoi fuge de la locul accidentului. Doar eu rămîn și îl renasc pe cel lovit. Cu ochii în lacrimi, îmi sărută mîinile. De acum înainte va fi om.

Un cîine vagabond se apropie de mine dînd din coadă. Îi citesc gîndurile pe care eu i le voi da. Vrea să mănînce. Materializez în mînă o bucată de carne otrăvită. O înghite hulpav și moare cuprins de spasme. Îl învii și, cînd mă vede, fuge disperat. De acum înainte va fi cîine.

Rezemat de stîncă, privesc brădușul ce se întinde spre unica sursă de apă pe o rază de cîțiva kilometri. O șansă de supraviețuire pentru el. Îl carbonizez și îl replantez la cîteva sute de metri. Va trebui să se ridice spre cer. De acum înainte va fi brad.

Azi, pentru cîteva minute, am fost mort.

DAN DOLGHIN

Florin MUNTEANU

Mintea care se joacă cu materia

În numărul trecut, am prezentat o mică parte din discursul lui Roberto Quaglia care ne-a introdus în serioasa teorie a jocului, conturînd astfel o mare problemă a Omului care, în dezvoltarea sa, oscilează între doi „atractori" strategic diferiţi: **plăcerea jocului infinit** şi **necesitatea jocului finit.** Poziţia faţă de această dilemă poate caracteriza şi diferenţia un utopic de un pragmatic dar, în acelaşi timp poate delimita şi poarta către o viaţă trăită în armonie. Tema o considerăm deosebit de incitantă şi deci demnă de concurs. Aşa că, cei ce se simt în stare să-şi expună punctul de vedere în această direcţie sînt invitaţi să o facă în scris, pe adresa redacţiei *Jurnalul SF* sau, după cum am mai anunţat, prin *e-mail:* **fmunteanu@pcnet.pcnet. ro.** Să nu uităm că în perioada sărbătorilor de iarnă, aşa cum anunţasem în numerele trecute, Centrul pentru Studii Complexe va premia pe cei ce au ieşit din anonimat, cu păreri şi idei concretizate în eseuri, lucrări teoretice sau practice inspirate din tematica prezentată de-a lungul anului în această rubrică.

Dar să revenim la ideea centrală a hazardului şi a aleatorului şi să vedem dacă se poate pune, în sens ştiinţific, problema controlului mental al întîmplării. Am văzut într-unul din numerele trecute că am putea să ne ajutăm de statistică doar dacă numărul de experienţe este mare: mii şi zeci de mii de aruncări de zar. Din păcate utilizarea unor grafice nu a fost prea fericită din punct de vedere tehnic, dar oricum, ne aflăm în etapa de vizualizare a informaţiei aşa că este necesară îmbunătăţirea tehnicii şi nu abandonul graficelor, din păcate prea asociate orelor „nesuferite" de matematică din liceu. Deci, să vedem ce spun azi cercetătorii avizaţi care studiază proprietăţile particulare ale creierului uman, încadrate în ceea ce s-ar numi **„parapsihologie cuantică".** Deşi nu sînt numeroase şi nici unanim acceptate ca fiind concludente, există experienţe care arată că **Mintea** (atunci cînd trăieşte o **„Stare de Dorinţă sau de durere intensă"**) poate afecta statistic semnificativ fenomene de esenţă aleatoare la nivel cuantic, cum ar fi fisiunea nucleară. Concret, au fost realizate mai multe experienţe în care anumitor subiecţi li s-a cerut să încerce să modifice rata de dezintegrare radioactivă a unui izotop oarecare. Dezintegrarea radioactivă este considerată ca fiind un „prototip" experimental al conceptului de aleator, un fel de „zar" cunoscut şi stabil din punct de vedere statistic. O eventuală modificare indusă de interacţiunea Minte-materie, ar putea fi sesizată prin deplasarea faţă de normal a unor estimatori statistici (şi unde mai pui că nu trebuie să dăm noi cu zarul căci natura însăşi o face pentru noi).

Rezultatele cercetărilor au evidenţiat deviaţii cu 2-5% faţă de normal, atunci cînd anumiţi subiecţi îşi concentrau atenţia asupra zonei de experiment, în care un contor de tip Geiger măsura variaţia nivelului radiaţiilor emise de o substanţă radioactivă.

Nu este de mirare că interacţiunea este slabă, ci faptul că ea are loc! Admiţînd ideea că o interacţiune nu poate avea loc decît între sisteme de aceeaşi calitate, rezultatele de mai sus par să conducă la necesitatea de a acorda materiei atribute pe care le posedă mentalul. În acest context merită poate luat în discuţie mai atent, modelul *Ortofizicii* propus de Academicianul M. Drăgănescu şi care postulează existenţa unor proprietăţi „informaţionale" ale materiei. Astfel, mintea şi materia pot interacţiona avînd acel „ingredient" comun profund, denumit **„informaterie".** Interacţiunea fizică este dublată, în modelul *Ortofizicii,* de o interacţiune la nivel informaţional, care se desfăşoară după reguli specifice. Astfel, materia este „deschisă" spre universul fizic în care interacţionează după legile studiate de ştiinţa actuală şi este „introdeschisă" într-o realitate profundă, numită *Ortoexistenţă,* şi care nu cunoaşte spaţiul şi timpul în forma de manifestare cu care sîntem obişnuiţi. În acest sens, **interacţiunea Minte-materie nu trebuie analizată prin metodologia clasică de cercetare în domeniile fizicii şi nici în termeni de „forţă", „impuls" sau „energie" ci mai de grabă în termeni specifici unei simbolistici universale** (heraldică[1] şi hermeneutică[2]).

În modelul ortofizic al lumii, „introdeschiderea" este cu atît mai evidentă şi efectivă cu cît **complexitatea materiei** creşte către **materia biostructurată.** Din acest punct de vedere, cuplajul Minte-materie ar trebui să se manifeste mai pregnant în interacţiunea cu sistemele biologice. Ipoteza pare să fie verificată, căci există numeroase experienţe efectuate, din care rezultă că mintea umană poate influenţa dezvoltarea unor celule sau a grupurilor de celule ce formează un organ bolnav, restabilindu-i funcţionarea. Bioterapia, nu mai este azi contestată de oamenii de ştiinţă, ci doar încadrată în fenomenologia încă necontrolată, neînţeleasă şi deci cu efecte secundare nepredictibile, iar anumite reţineri faţă de cei ce se declară specialişti în bioterapie, nu este generată de partea evidentă a experimentului, ci de modul în care aceştia încearcă să explice fenomenul, utilizînd de cele mai multe ori termeni fizici bine delimitaţi într-o manieră improprie.

Problema omului de ştiinţă în faţa acestui fenomen nu este de a accepta sau nu un ipotetic biocîmp prin care bioterapeutul interacţionează cu organul bolnav, aducîndu-l în parametri funcţionali normali, ci faptul că o dată acceptată ipoteza unei interacţiuni Minte-materie, trebuie identificat imediat şi un filtru de apărare a organismului întreg de interferenţele mentale din afară, care ar intra în disonanţă cu sensul teleologic[3] al respectivului organism.

Această selectivitate şi directivitate a interacţiunii este principala problemă care ridică multe alte semne de întrebare!

Mergînd cu ipotezele mai departe am putea încerca un răspuns prin a considera organismul viu ca fiind rezultat al unui proces de organizare generat şi controlat de „forţe de ordine mentale"; ADN-ul va juca rolul de receptor şi translator al unei „idei genetice organizatoare", precum un gînd într-un mini-creier cu o singură „pistă mentală", legată de scopul distict al minţii conştiente ce se manifestă pe sine în procesele cerebrale. În acest model interacţiunea Minte-materie ar deveni mai degrabă interacţiune MINTE-MINTE, o legătură între „gînduri" şi „dorinţe", un cuplaj prin introdeschideri. *„...Se pare că natura, originea şi organizarea vieţii necesită intervenţia unor forţe mentale. Nu putem să facem nimic fără o „fantomă"...,* spunea în lucrarea „ Viaţa şi fizica cuantică", V.A.Firsoff. Prezentată într-un congres de parapsihologie cuantică, lucrarea a stîrnit numeroase discuţii, generatoare de observaţii, păreri sau propuneri. Iată cîteva, consemnate fără numele celor ce le-au pus, astfel rezumate încît să vă incite la meditaţie şi creaţie:

- Se poate considera Mintea ca fiind, pe lîngă o „minte conştientă" şi o forţă sau un cîmp?

- Dacă se consideră că există un cîmp mental ce acţionează atît în interiorul corpului emiţător cît şi asupra corpului pe care-l structurează prin interacţiuni mentale la distanţă, atunci este necesar să acordăm materiei atribute pe care le posedă mentalul. În acest fel am putea explica interacţiunea dintre minte şi materie? Am putea explica „norocul" unora la jocul cu zaruri?

- Să ne imaginăm că mintea ar fi un fel de radar, emiţînd „un fel de unde", capabile să treacă printr-un zid sau printr-un obstacol în general. Dificultatea unei asemenea modelări ar consta în a imagina o explicaţie posibilă pentru semnalul reflectat! După ce criterii un obiect este transparent sau nu, astfel încît mintea să „pătrundă" prin zid, dar să „vadă" un obiect oarecare aflat după zid (fapt ce ar implica reflectare)? Se sugerează faptul că în planul mental al unei persoane se află „imagini" **ce sînt doar „actualizate"** de către o interacţiune Minte-materie sub controlul dorinţei sau că dorinţa poate „filtra" proprietăţi ale materiei sau chiar impune proprietăţi materiei.

- Se poate considera că un cîmp mental să fie mai degrabă un cîmp de probabilitate sau cîmp informaţional?

- Studii experimentale sugerează ideea că: **Interacţiunile Minte-materie se desfăşoară după un principiu de minim efort, obţinîndu-se efectul dorit, în modul cel mai economic.** Altfel spus, procesele care sînt independente statistic de feed-back rămîn neschimbate.(existenţa unui feed-back implică un sistem teleologic, respectiv existenţa unui cîmp de control şi comandă care, la nivel de viu, înseamnă cîmp morfogenetic sau cîmp mental). O consecinţă importantă a acestei ipoteze ar fi faptul că într-o asemenea interacţiune, Mintea - (dorinţa subiectului)- poate acţiona fie asupra elementului sugerat (element ţintă - în experiment), fie asupra celui mai „slab" element din lanţul de măsură (de obiectivare), prin a cărui modificare s-ar obţine efectul dorit. Această idee are consecinţe deosebite în organizarea experimentelor din acest domeniu de studiu, respectiv în interpretarea rezultatelor.

Pentru a încerca să se răspundă cît mai complet la întrebările şi observaţiile de mai sus, s-au efectuat şi se efectuează în întreaga lume numeroase cercetări, experimentale. Despre acestea şi mai ales despre rezultatele efective obţinute în jocul: să verificăm cît de aleator putem **număra,** în **numerele** următoare.

1 - **Hermeneutica,** denumire dată ansamblului de reguli folosite în interpretarea vechilor texte religioase, a textelor din antichitate şi prin extensie, în filozofia contemporană, termenul indică tehnicile de descifrare a unui dat, considerat ca simbolic, fiind frecvent folosit în psihanaliză şi în analiza structurală. În acest din urmă sens, **H.** apare ca teorie a desodificării şi interpretării semnelor, ca reflexie filozofică asupra simbolurilor religioase, riturilor, emoţiilor, oricăror forme de expresie umană care semnifică ceva şi ca atare, ca disociere a semnificantului şi semnificatului lor. Apelul la **H.** este propriu-mai ales fenomenologiei existenţiale (Heidegger, Sartre, Ricoeur), existenţa umană fiind, pentru aceasta, un „semn" care aşteaptă să fie tălmăcit de filozofie, cu mijloace specifice, din care nu lipseşte intuiţia. (Mic dicţionar filozofic, Ed.Politică, Bucureşti, 1973, pag.256).

2 - **Heraldica,** disciplină auxiliară a istoriei care are ca obiect, studiul stemelor statelor, familiilor nobiliare, ale oraşelor, etc. (Dicţionar Enciclopedic Român, Ed. Politica, 1964, pag.679).

3 - **Teleologie,** (grec. telos „scop" şi logos „studiu"), concept care se referă la un tip determinat de explicaţie ştiinţifică întemeiată pe considerarea integrităţii, orientării, complexităţii şi conexiunilor inverse proprii sistemelor cu organizare superioară. Ea se opune explicaţiilor mecaniciste, reducţioniste. Un sistem cu feed-back evoluează spre o stare finală predeterminată de existenţa unui „model", a unei referinţe faţă de care se determină erori şi se emit comenzi de corecţie. În chiar structura sistemului respectiv se află şi modelul (arhetipul, idealul, normalul) şi germenele explicaţiilor viitoarelor comportări.

Edy SCHÜSTER: str. Călăraşi, nr. 27, 2575, Sebeş, Alba, caută cartea lui Isaac Asimov, *Pulbere de stele.*

Liviu MELINTE (Iaşi) - Finalul era cît pe-aci să mă facă să trimit textul la coş, dar am renunţat în cele din urmă. Trimite nişte date mai detaliate + foto.

Jean Lorin STERIAN (Constanţa) - *Contactul* a fost "putintel ratat". *Spectacolul* a fost insipid şi cu finalul extrem de previzibil. *Achtung, Baby:* Ja, mein herr! Să ştii că am început să găsesc epistolele mai haioase decît textele.

Sefer (Craiova) - Scrisoarea-fluviu de 11 pagini pe care ne-ai trimis-o oscilează între grotesc şi prozaic, între realitate şi subiectivismul extrem. Nu m-a deranjat modul frust în care pui problemele, ci încrîncenarea implicării subînţelese. Faci afirmaţii fără o argumentare logică. Încearcă să discuţi fără patimă, fără să renunţi la obiectivitate şi atunci vei vedea că adevărul e mult mai nuanţat şi chiar diferit de modul în care-l percepi acum. Aparenta neregularitate a unor rubrici se datorează vitezei de lucru a realizatorilor acestora.

Dan LĂZĂRESCU (Constanţa) - Nu e deloc rău pentru vîrsta ta, dar textul are un final mult prea slab pentru a fi publicabil. Pe viitor îţi sugerez să te consulţi cu Jean-Lorin, colegul tău de cenaclu, asupra textelor. Pentru apariţia unui număr dedicat cenaclului ANDROMEDA sînt necesare mai multe texte aparţinînd membrilor acestuia. Deci trimiteţi texte şi... vom mai vedea.

Adrian AVEI (Adjud) - Ai şi nu ai dreptate. Scrisoarea a ajuns la Cătălin. M-ar interesa să citesc eseul despre *Dune* avînd în vedere că intenţionăm realizarea unui număr despre Frank Herbert.

Marius POP (Hunedoara) - Aştept nişte mostre. Net superior textul faţă de cele trimise anterior, dar nepublicabil în forma actuală. În special începutul trebuie lucrat şi redus cantitativ. Ajustările se pot realiza şi la nivelul redacţiei, dar trebuie să ne contactezi pentru a le discuta în prealabil. Numărul de telefon al lui Dan Gheţu este 038/433256.

Mihaela POPENŢIU (Sibiu) - Bravo pentru curajul criticii şi acela de a-ţi spune părerea. Problema este că doreşti să emiţi judecăţi de valoare utilizînd criterii de gust. Iarăşi greşeşti în ceea ce priveşte grupul de dialog iniţiat de Florin prin rubrica *Insolitul de lîngă noi.* Ce dacă nu ai *e-mail?* I-ai scris şi nu ţi-a răspuns? Oricine are ceva de spus îi poate spune. Lui sau oricui altcuiva. Povestirile pe care le incriminezi aparţin aşa-numitului speculative fiction. Nu-l agreezi? O.K. Dar asta nu înseamnă că textele respective nu sînt valoroase. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu prozele care pornesc "de la nişte nume, fapte, situaţii reale" "puse în cu tot (sic!) alt context": autorii construiesc metatexte utilizînd, conform esteticii postmoderne, arhetipuri culturale şi sociale ca semne generatoare de noi sensuri, uneori disjuncte originalelor. În concluzie, chiar dacă eşti "bolnavă de citit" nu e suficient: trebuie să şi aprofundezi ceea ce citeşti. Şi trebuie ca boala cititului să nu se rezume la SF. Îţi aştept şi alte comentarii. N-am prea înţeles ce fel de informaţii despre cenacluri doreşti. Te rog să revii cu o scrisoare mai detaliată asupra cererii. Aprecierile au ajuns la destinatari.

Liviu Radu

Cele două romane ale lui Sebastian A. Corn

Printr-un joc al întîmplării, cele două romane ale lui Corn, "2484 Quirinal Ave" şi "Aquarius" au apărut la un interval scurt pe piaţă, deşi datele lansărilor oficiale fuseseră mult anterioare. Ne putem permite, în aceste condiţii, să discutăm despre amîndouă.

"2484 Quirinal Ave" are structura unui roman de aventuri, cu acţiune trepidantă, dinamică. O ucronie-distopie, în care imperiul roman supravieţuieşte pînă în zilele noastre, cucereşte America, cunoaşte o dezvoltare tehnologică interesantă şi diferită de cea pe care o cunoaştem. Roma în prag de mileniu, Rufinus care-şi caută tatăl pentru a obţine "însemnele" (interesant că ideea mileniului şi însemnelor apare, în trecere, şi în "Aquarius"). Finalul, care doreşte a răsturna puncte de vedere, păcătuieşte prin cîteva elemente ce nu se încadrează în roman, în lumea creată de autor. Dacă Rufinus este un personaj imoral, lucrul acesta nu scandalizează, se potriveşte concepţiei universului în care l-a introdus autorul, cît şi celei a imperiului dinainte de creştinare. De aceea obiecţia lui Eutherius privind moralitatea lui nu e potrivită, chiar în contextul în care Eutherius este zeitate. Zeii greco-romani nu-s morali. Citiţi "Metamorfozele" lui Ovidiu şi vă veţi convinge. Cît despre sugestia de a-l folosi pe creştini... Fără expansiunea în lumea neobraică, învăţătura lui Isus ar fi dus doar la apariţia unei noi secte iudaice, ce n-ar fi rezistat două mii de ani (a se vedea învăţăturile esenienilor, fariseilor, precum şi scrisorile apostolului Pavel). Deci finalul e derutant, îşi propune prea mult. Dar romanul este interesant, captivant şi se citeşte cu plăcere.

"Aquarius" reprezintă altceva. Se încadrează în concepţia de moment a lui Corn, are multe elemente comune cu nuvelele şi povestirile publicate în ultimul timp. Romanul e deosebit de încifrat, folosind în exces informaţii culturale, personaje istorice (de la Noe la Janis Joplin), mitologie preazteacă, arabă, japoneză, germanică, voodoo, românească, într-un amestec zăpăcitor, lăsînd impresia neplăcută că sunt turnate de-a valma, fără aprofundare. Pomeneam, într-o recenzie a unui roman a lui Van Vogt, despre economia de idei a autorilor mari. Corn face o risipă incredibilă, viră într-un singur volum idei ce l-ar fi ajuns pentru un raft de bibliotecă. Ambiguitatea referirilor, încadrarea lor într-o idee ce va fi sugerată abia la sfîrşit, este atît de mare, încît autorul simte nevoia unei note finale, care să clarifice, cît de cît, lucrurile. Implicarea morţii lui Kennedy în roman este relativă, în locul lui putînd fi orice personalitate sau chiar un om obişnuit.

Pe de altă parte, referinţele nenumărate la mitologii, la elemente culturale, sînt atît de multe, de alambicate şi de grăbite, încît ajung la concluzia că Sebastian A. Corn, indiferent de cultura sa vastă, nu are simţul magicului, supranaturalului. Foloseşte referiri la elemente mistice fără a se implica, rămînînd un pozitivist. De aceea, aceste referiri îşi pierd impactul, au caracter artificial, de găselniţe intelectuale (a se face o comparaţie cu Haulică sau Ivănescu).

"Aquarius" este un roman extrem de sofisticat, de elaborat, care poate fi acceptat ca atare, fără întrebări, sau descifrat. Recunosc că n-am fost în stare să descopăr prea multe din înţelesurile sale, chiar dacă aluziile culturale mi-au fost limpezi. Pe undeva, romanul intră în contradicţie cu unele opinii ale autorului, privind necesitatea unor lucrări accesibile publicului larg...

Oricum, Corn reprezintă un fenomen interesant al literaturii SF actuale. Din nefericire, publicul cărula se adresează devine din ce în ce mai restrîns...

Pe 31 mai şi 1 iunie, la concurenţă cu alegerile, acest număr al Jurnalului SF va fi/ a fost lansat la Galaţi în prezenţa lui Petru Iamandi şi membrilor cenaclului NOVA 5,5.

Pe 21 mai s-a înfiinţat un nou cenaclu în cadrul liceului din Tîrgu Frumos, liceu la care au învăţat cu ani în urmă Dan şi Lucian Merişca şi unde tatăl lor, Costin Merişca a predat. Evenimentul a avut loc în prezenţa şi sub bagheta unei destul de numeroase delegaţii quasariste compuse din Lucian Merişca, George Ceauşu, Bogdan Atănăsoaie, Cătălin Bîcu, Radu Haraga, Szeitz Rareş. Ei au fost întovărăşiţi şi de un reprezentant al Inspectoratului pentru Cultură - Val Talpalaru. Cenaclul este coordonat de Emilia Talpalaru.

Pe 19 mai au avut loc alegeri pentru desemnarea unor noi preşedinţi interimari ai cenaclului SOLARIS. Astfel, lui Traian Bădulescu i se alătură Ana-Maria Negrilă, Ona Franz şi Dragoş Bucheru.

Mihail Grămescu ne-a pus la dispoziţie cîteva fotografii realizate cu ocazia Euroconului. Vi le oferim şi dumneavoastră.

Imaginea din stînga (de la stînga la dreapta):Mihail Grămescu, Claudiu Murgan, Ana-Maria Negrilă, reprezentantul Poloniei, Anita Capocute şi Pascal Ducommun
Imaginea din dreapta (de la stînga la dreapta): Polonezul, Ana-Maria Negrilă, Claudiu Murgan, Anita Capocute şi Pascal Ducommun.

16 pagini - 600 lei